

Barnkonsekvensanalys Enebybergs skola

2022-03-11

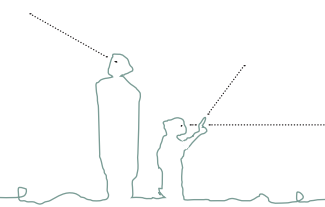

Innehållsförteckning

INLEDNING	s. 3	SAMMANFATTANDE ANALYS	s. 34
Bakgrund		Trafik	
Syfte och mål		Trygghet	
Metod och genomförande		Miljön kring skolan, skolgård	
Styrdokument		Skolans uppdelning på två enheter	
		Barnens deltagande	
PLATSANALYS UR ETT BARNPERSPEKTIV	s. 5	REKOMMENDATIONER FÖR FORTSATT ARBETE	s. 36
Miljö & hälsa		Processen	
Boende & vardagsliv		Förbättra trafik och rörelse mellan skolområdena	
Trygghet & tillgänglighet		Barnperspektiv på skala och byggnadernas storlek	
Analyskarta nuläge, Brage		Skapa varierade utemiljöer för barn	
Analyskarta nuläge, Eneby		Involvera barn i fortsatt process	
PLATSANALYS UR BARNENS PERSPEKTIV	s. 13		
Gåtur nuläge, Brage			
Bra och dåliga platser ur barnens perspektiv, Brage			
Gåtur nuläge, Eneby			
Bra och dåliga platser ur barnens perspektiv, Eneby			
KONSEKVENSPANALYS UR ETT BARNPERSPEKTIV	s. 25		
Konsekvensanalys ur ett barnperspektiv, Brage			
Konsekvensanalys ur ett barnperspektiv, Eneby			
KONSEKVENSPANALYS UR BARNENS PERSPEKTIV	s. 31		
Workshop med barn, analys av om- och tillbyggnad, Brage			

Inledning

Barnperspektivet* = När vuxna ser barnet, strävar efter att förstå det och vidtar åtgärder som de bedömer vara till barnets bästa.

Barnens perspektiv* = Speglar en utsaga från ett barn. För att kunna uttala sig om barnets perspektiv krävs att barnet själv har fått säga sin mening.

BAKGRUND

En ny idrottsbyggnad och tillbyggnader planeras på Enebybergs skola där elever från årskurs F-6 går. Temporära paviljonger ska erstättas med permanenta lokaler. Enebybergs skola omfattar två olika skolenheter, Eneby och Brage, belägna på två olika fastigheter ett kvarter ifrån varandra.

Eneby ligger i områdets sydvästra del och inrymmer de yngre barnen från årskurs F-3. Här planeras en större om- och tillbyggnad inom befintlig detaljplan. Detta är en gammal skola från sekelskiftet som också är i behov av omfattande tillgänglighetsanpassningar för att klara dagens krav.

Karta med röd markering kring de två skolområdena, Eneby respektive Brage.

Brage ligger i områdets nordöstra del och där går idag elever från årskurs 4-6. Brage står inför en mindre om och tillbyggnad och därutöver en ny idrottsbyggnad. En ny detaljplan krävs för detta.

Skolans lokaler är nu en och samma skola, Enebybergsskolan och ska kunna samutnyttjas, men vara uppdelade i yngre barn på Eneby och äldre barn på Brage. Det främsta samutnyttjandet blir den nya

idrottsbyggnad som planeras. Den befintliga rörelsesalen på Eneby kommer rivas och de yngre barnen kommer således få gå till den nya idrottsbyggnadaden vid Brage. Måltider och huvudparten av den dagliga undervisningen kommer ske på respektive enhet.

I samband med att en större förändring sker som i hög grad påverkar barn, önskar Danderyds kommun synliggöra vilka konsekvenser detta får för barn i skolan och i närområdet. Konsekvenserna utreds i denna rapport.

SYFTE OCH MÅL

Syftet med barnkonsekvensanalysen är att identifiera och analysera vilka effekter och konsekvenser rivning, nybyggnation och tillbyggnation av skolan får för barn som går på de berörda enheterna. Barnens röster blir hörda inför en förändring som berör dem. De får också ge synpunkter på det förslag som tas fram. Specifikt studeras också konsekvensen av att rörelsesalen på Eneby rivs och ersätts med en ny idrottsbyggnad på Brage, då detta innebär att barnen som går på Eneby måste röra sig i trafiken mellan skolområdena.

Målet är att skolområdet ska utvecklas med hänsyn till barnens bästa. Detta görs genom att fånga upp barnens perspektiv och låta det bidra till planeringen av ny- och tillbyggnation av skolan. Ett ytterligare mål är att involvera de barn och unga som berörs och ge dem en inblick i samhällsbyggnadsprocessen och den demokratiska processen. Projektet kan också bidra med ökad förståelse kring hur barn och unga upplever sin omgivning.

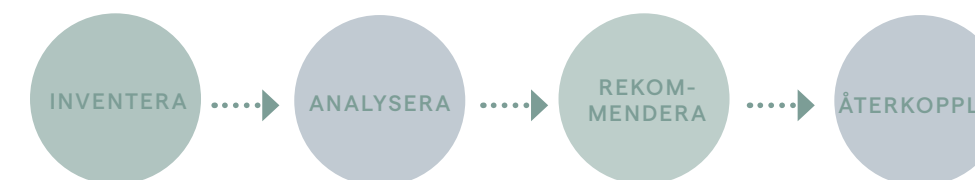
METOD OCH GENOMFÖRANDE

Arbetet sker i fyra steg och är en process som pågår parallellt med att förslag till nya byggnader tas fram. Genom att involvera och

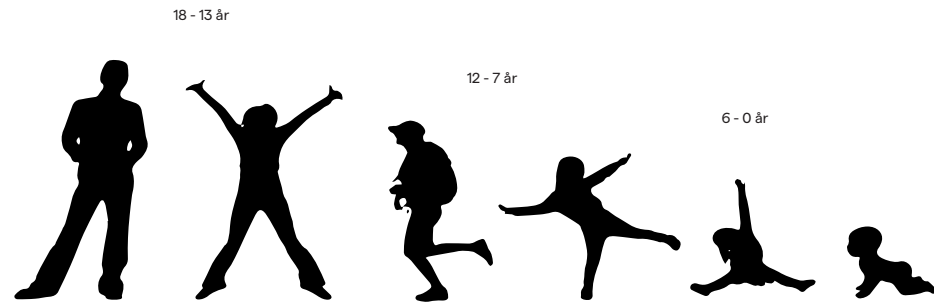
föra en dialog med de barn och vuxna som idag använder platsen analyseras och kartläggs hur området ser ut idag. Detta görs både ur ett barnperspektiv* och ur barnens eget perspektiv*.

Metoden som används då barnen involveras är att genomföra ett antal gåturer. Det är en beprövad metod för att analysera platser tillsammans med brukare. Under gåturen ställs frågor utifrån den så kallade SWOT-metodens fyra faktorer, styrkor, svagheter, möjligheter och hot. Frågorna formuleras för att vara öppna och ge en så heltäckande och bred bild av platsen som möjligt. Vidare görs en konsekvensbedömning av det förslag till ny idrottsbyggnad och tillbyggnader. Detta görs ur ett barnperspektiv men också ur barnens perspektiv genom en workshop där de får analysera förslaget.

Sammanställning av materialet sker och processen avslutas med sammanfattning och rekommendationer för fortsatt arbete. Dessutom sker en återkoppling till de barn och vuxna som deltagit i dialogen. I metoden ingår också ett flertal platsbesök vid olika tillfällen på dygnet och på året.

Metod i fyra steg.

Urval av barn och övriga deltagare i dialogen

Rapporten är en samverkan mellan en rad aktörer, styrdokument, utredningar och projektspecifika förutsättningar. Barnkonsekvensanalysen kan ses som en sammanbindande länk mellan alla dessa där uppdraget är att analysera, förstå och förmedla alla olika delar och aktörers aspekter.

Dialogen fokuserar på de barn som idag går på Enebybergsskolan, Eneby och Brage, i årskurs F-6. Barnen som deltar är alla del av elevrådet på önskemål av beställare och skola. Även pedagoger intervjuas spontant på plats utifrån deras kunskap om platsen och skolans och barnens behov.

STYRDOKUMENT

FN:s Barnkonvention.

Att göra en barnkonsekvensanalys är ett sätt att säkerställa att FN:s barnkonvention följs. Barnkonventionen är lag i Sverige sedan 2020. Av konventionens 54 artiklar kan sex av artiklarna ses som särskilt relevanta för en barnkonsekvensanalys. Det är artikel 2, 3, 6, 12, 23, 31 och dessa har legat till grund för denna rapport.

2	Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.
3	Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnens bästa.
6	Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
12	Barn har rätt att uttrycks sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.
23	Barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv samt hjälp att aktivt delta i samhället.
31	Barn har rätt till lek, vila och fritid.

Globala målen

FN:s 17 globala mål (Agenda 2030) är en universell agenda som inrymmer globala mål för en hållbar utveckling. I begreppet hållbar utveckling integreras de tre dimensionerna av hållbarhet, social, ekonomisk och ekologisk. Dessa mål är övergripande i vårt arbete, och tillsammans med barnkonventionen skapar de en god grund för att planera ett hållbart samhälle ur ett barnperspektiv.

Trafikutredning

Under arbetets gång har en trafikutredning tagits fram för att säkerställa trafiksäkerheten för barnen.

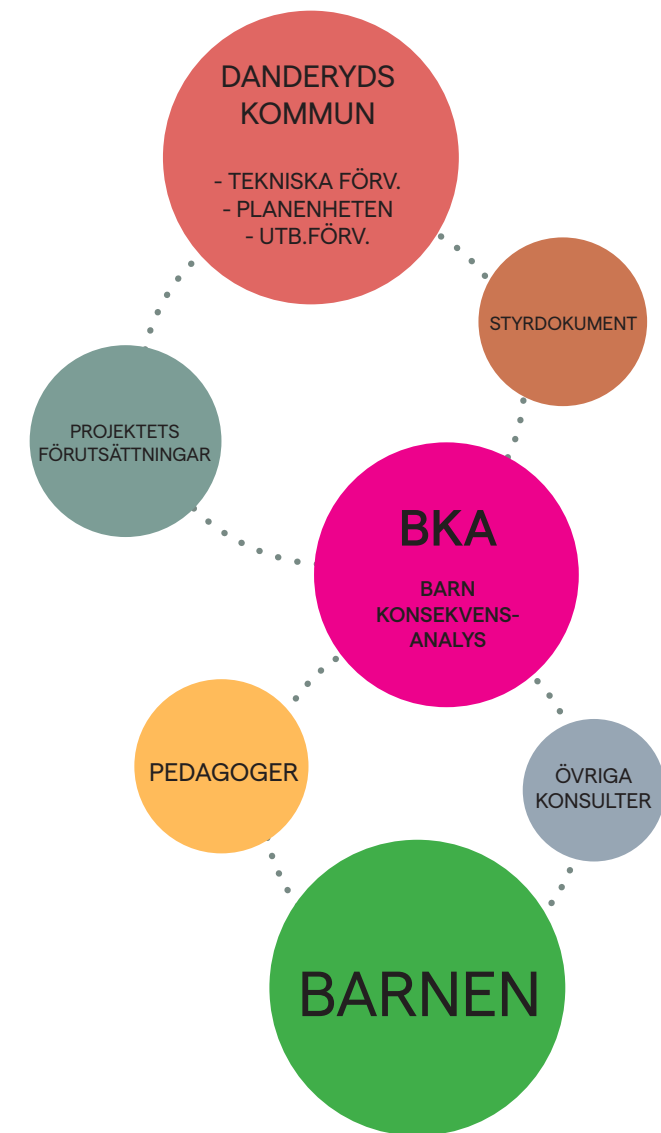
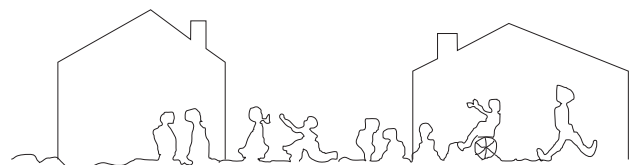

Illustration över aktörer och faktorer som samverkar i denna barnkonsekvensanalys.

Platsanalys ur ett barnperspektiv

MILJÖ & HÄLSA

Området kring Brage karaktäriseras av luftighet och ljus. Topografin på skolgården är plan, men närområdet är bebyggt med friliggande villor som ligger något högre än skolområdet. Det gäller framför allt villorna söder om skolområdet. Det ger skolan en viss avskärmning från villorna. Bebyggelsen inom skolområdet är låg och gles och avståndet mellan större träd är ganska stort. Byggnadskropparnas placering på tomten bildar rum och skapar avskärmning mot omgivningen samt optimering av solljusinfall på skolgården.

Huvuddelen av Brages utomhusytor är programmerade och ägnade för lek och idrott. Marken är i huvudsak är hårdgjord, men en mindre del i öster består av naturmark. Kombinationen ger en variation som uppmuntrar till både organiserad och friare lek.

Eneby skolbyggnad har en mer central placering vilket ger en mer exponerad utemiljö. Då träden är mer högresta här skapas tydligare rumsligheter kring dem. Skolgården har en viss del gräsbevuxen mark, men de hårdgjorda delarna med lekutrustning och sportplaner är mer intensivt använda.

De två skolområdena omgärdas på nästan alla sidor av bilgator med en hastighetsbegränsning på 30-50 km/h. Enebybergsvägen är större och mer dominerande i sammanhanget. Det är en bussgata och den ligger högre i landskapet. Björkvägen har stängts av från trafik från Enebybergsvägen. Nu är det bara utfart till Enebybergsvägen. Trafikbelastningen i området är och måttlig och uppnår sin kulmen vid lämning och hämtning.

BOENDE, SKOLLIV & VARDAGSLIV

Enebyberg är en kommunal del i Danderyds kommun i Stockholms län. Här bor cirka 5 000 invånare i ett villasamhälle som till stor del

präglas av bebyggelse från första halvan av 1900-talet. Kommungränserna i norr och öster till Täby kommun, i söder till kommundelen Danderyd och i väster till Sollentuna kommun.

För äldre barn som kan cykla eller gå längre finns många alternativ och möjligheter att utöva olika sporter, röra sig i natur och att utöva kultur.

Vid Enebybergs idrottsplats finns konstgräsplaner, ishall, motionshall, gräsplan, motionsspår och skidspår med mera. Rinkeby-skogen och ängarna vid Rösjön erbjuder ett rikt djurliv och väl omhändertagen natur med anlagda våtmarker, vindskydd, grillplatser. För yngre barn finns ett utbud av allmänna lekplatser som Spindelparken och lekplatsen Västra banvägen.

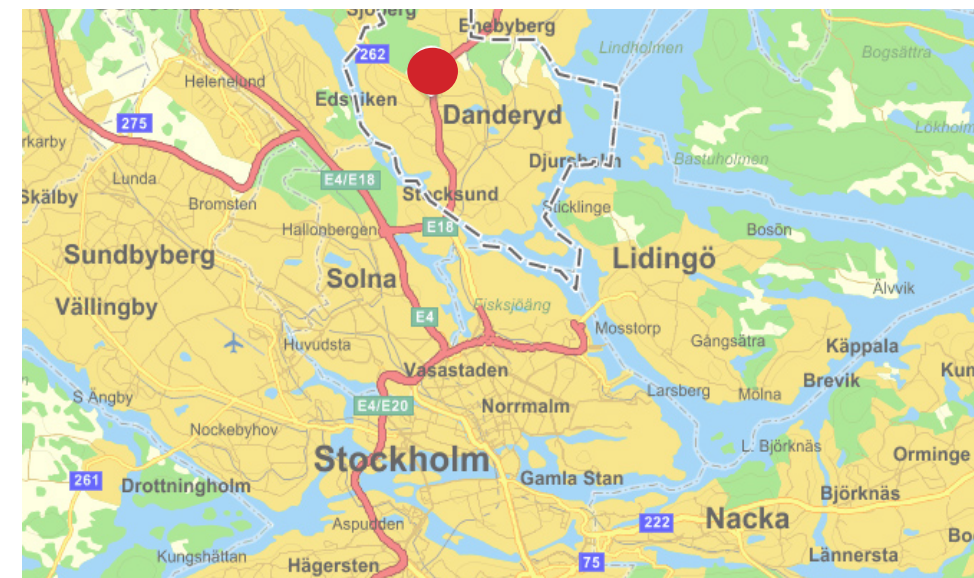
I området finns också stor tillgång till lek i villaträdgårdar med frekvent förekommande pooler och studsmattor.

Själva skolområdet är också en resurs i sammanhanget. Det är en knutpunkt för barn i olika åldrar som erbjuder lek och idrottsaktiviteter särskilt i form av bollsporter med flera typer av planer.

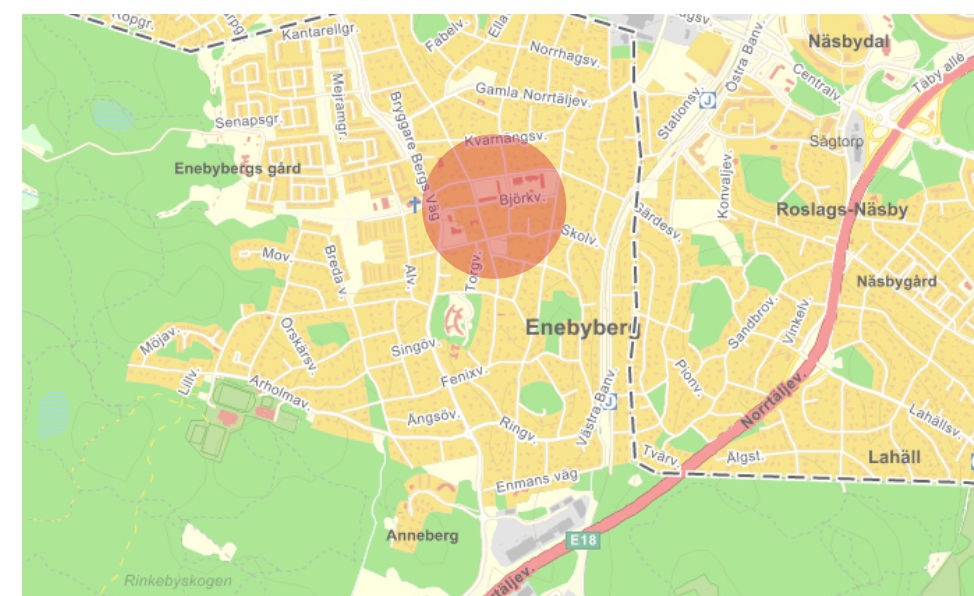
Enligt skolverkets statistik för det geografiska området Danderyd läsåret 2020/21, var antalet elever per lärare högre än riksgenomsnittet. Det gäller även andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen.

TRYGGHET & TILLGÄNGLIGHET

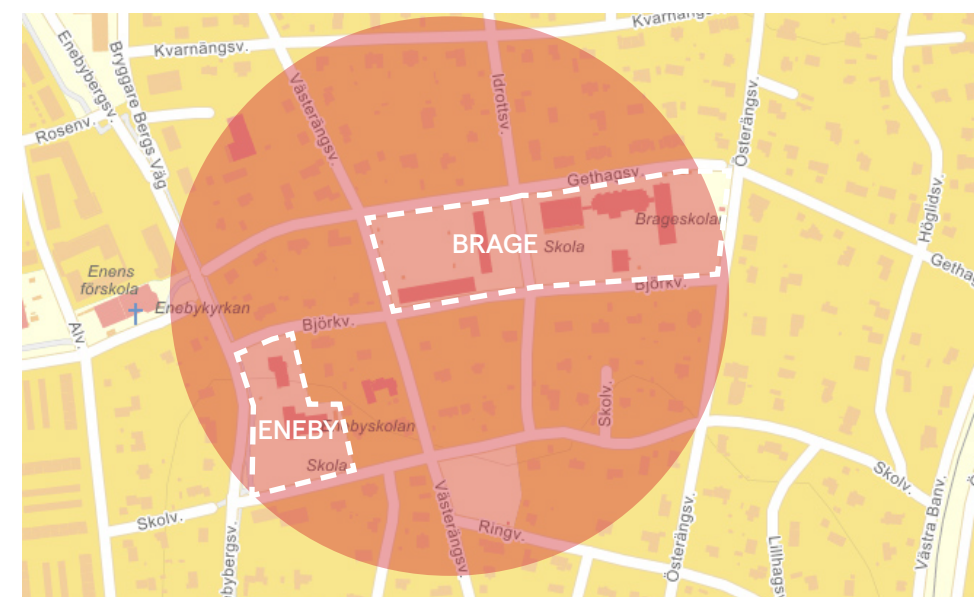
Merparten av skolområdet på Brage är skyddat av staket och därför kan lek pågå tryggt och säkert. På Eneby där de mindre barnen går är skolgården inhängnad i sin helhet. Båda skolgårdarnas stora plana ytor gör också att tillgängligheten är god för de allra flesta.

Enebyberg i relation till Stockholm

Analysområdet i relation till Enebyberg

Analysområdet

Platsfoton Brage

Brages huvudbyggnad. Matsalens trappa skymtar till vänster i bild.

Platsfoton Eneby

Enebys huvudbyggnad sedd från sydväst.

Brages matsal sedd från väster.

Fotbollsplan på Enebys skolgård.

De två skolområdena upptar stora delar av de kvarter de befolkar. Detta gör att gående och cyklister måste korsar gator för att ta sig hit. Brages skolområde kan också i sig utgöra en barriär för rörelse i stadsdelen, särskilt på kvällar då det är mörkt ute och få människor som rör sig på skolområdet.

Vägarna runt om skolorna är primärt utformade för biltrafik. Separata gångbanor finns här och var. På morgonen då barn lämnas och vuxna som bor i området kör bil till jobbet uppstår en viss trängsel. De barn som går eller cyklar ensamamma till skolan måste vara mycket uppmärksamma på trafiken då det saknas separata gångbanor på delar av barnens skolväg. I övrigt är det generellt lite trafik i området .

Brages långa exponeringsyta mot bilvägar gynnar lämning och hämtning med bil. Närmsta busshållplats har en god koppling Eneby och blir därmed något fränkopplad Brage.

Vy mot Brages skolgård.

Klätterställning på Enebys skolgård.

ANALYSKARTA NULÄGE, BRAGE

- Teckenförklaring
- - - - - Analysområde
 - ||||| Bilväg med bitvis förekommande trottoar
 - - - - - Gång- och cykelbana
 - Befintlig byggnad
 - Trädbevuxet område
 - Grön mark
 - Härdgjord mark
 - Stängsel, skolgård inom stängsel
 - > Entré, byggnad
 - ▶ Entré, skolområde

ANALYSKARTA NULÄGE, BRAGE

- Platser
- ① Huvudentré
 - ② Bilparkering
 - ③ Cykelparkering
 - ④ Fotbollsplan
 - ⑤ Basket, isplan & landhockey
 - ⑥ Lekredskap
 - ⑦ Inlastning till matsalen
 - ⑧ Gradäng sitt och häng
 - ⑨ Sittplats

ANALYSKARTA NULÄGE, BRAGE

Kommentarer

- 1 Stora öppna ytor, storskaligt.
- 2 Begränsat med trafik dagtid.
- 3 Bostadshus ligger högre än skoltomt, ger avskärmning.
- 4 Flytande gräns mellan skolgård och gata
- 5 Grön kulle, björkar, berg i dagen, kuperad terräng ger variation
- 6 Baksida, ingen vistas här.
- 7 Byggnadshörn och träd ger skyddade varma platser. Småskalighet mellan de olika befintliga byggnaderna med flera vinklar och vrår kan upplevas närmare, vänligare och mer greppbar för barns kroppsliga skala.
- 8 Tydlig torgbildning mellan befintlig idrottshall och befintliga skolbyggnader.
- 9 Matsalens uppglasning skapar kontakt med skolgården.
- 10 Gradängen utanför matsalen skapar ett flertal sittplatser med hängyta och möjlighet för större utomhussamlingar för barnen.
- 11 Tydlig trafikseparering för tyngre fordon/inlastning.
- 12 Flera riktningar och entréer till skolan.
- 13 Ett flertal olika aktiviteter och platsbildningar på skolgården skapar en variation för barnens olika behov.

ANALYSKARTA NULÄGE, ENEBY

- Teckenförklaring**
- - - - - Bilgata
 - - - - - Upptrampat gångstråk
 - - - - - Koppling mellan Eneby och Brage, barn går i trafiken
 - Befintlig byggnad
 - ▶ Entré till skolgård
 - ▶ Entré till skolbyggnad
 - Träd
 - Grön mark
 - Hårdgjord mark
 - - - - - Staket, skolgård inom stängsel
 - ↔ Gångtunnel under Enebybergsvägen

ANALYSKARTA NULÄGE, ENEBY

- Platser
- 1 Korsning
 - 2 Entré, bilparkering
 - 3 Backe, baksida
 - 4 Inlastning, baksida
 - 5 Öppen yta
 - 6 Rund sarg för bollek
 - 7 Förråd samt pingsbord under tak

ANALYSKARTA NULÄGE, ENEBY

Kommentarer

- 1 Övergångsställe i korsning som barnen passerar när de rör sig mellan Eneby och Brage. Korsningen är försedd med blinkande signal som ska göra bilister extra uppmärksamma. På Västerängsvägen norr om korsningen finns endast gångbana markerad med linje på asfalten. Söder om korsningen finns ingen separat gångbana alls. Björkvägen har gångbana på norra sidan. Detta innebär en otydlighet kring var barn som går till fots ska röra sig. Eftersom gatorna är smala blir det konkurrens om utrymmet när det är mycket trafik, vilket blir trafikosäkert för barn.
- 2 Vid ingången till Eneby norrifrån samsas barnens väg med större fordon som levererar varor till skolan på en angöringsgata. På angöringsgatan upp mot den äldre skolbyggnaden och grindarna in till skolgården finns ingen separat gångbana. Vid infarten från Björkvägen finns också en bilparkering som är utformad så att bilarna backar ut mot angöringsgatan.
- 3 Plats som är skydd då den ligger i nedre delen av en backe, på en lägre nivå jämfört med resterande skolgård. Risk att otrygga situationer uppstår eller att barnen inte får vara på platser då vuxna har svårt att hålla uppsikt här. Det får till följd att platsen blir en underutnyttjad del av skolgården.
- 4 Baksida med inlastning från större fordon där barnen måste passera för att komma in och ut från skolgården norrifrån.
- 5 Öppen yta med god överblickbarhet och många lekredskap. Välanvänd del av skolgården. Hög vuxennärvaro. Stora träd ger grönska och skugga.
- 6 Gångtunnel med konstverk där elever från Enebybergsskola deltagit i skapandet. Gångtunneln är ett trafiksäkert sätt att korsa Enebybergsvägen.
- 7 Underutnyttjad del av skolgården då basketplanens mått inte passar barnen.
- 8 Stor och öppen plats med träd som ger skugga och grönska. Fotbollsplan och kick-bollplaner. Hög vuxennärvaro.
- 9 Tak i anslutning till förrådsbyggnad. Här finns pingisbord där barnen kan spela och uppehålla sig i skydd av vädret. Något avsides plats där det går att gömma sig.

Platsanalys ur barnens perspektiv, Brage

GÅTUR NULÄGE, BRAGE

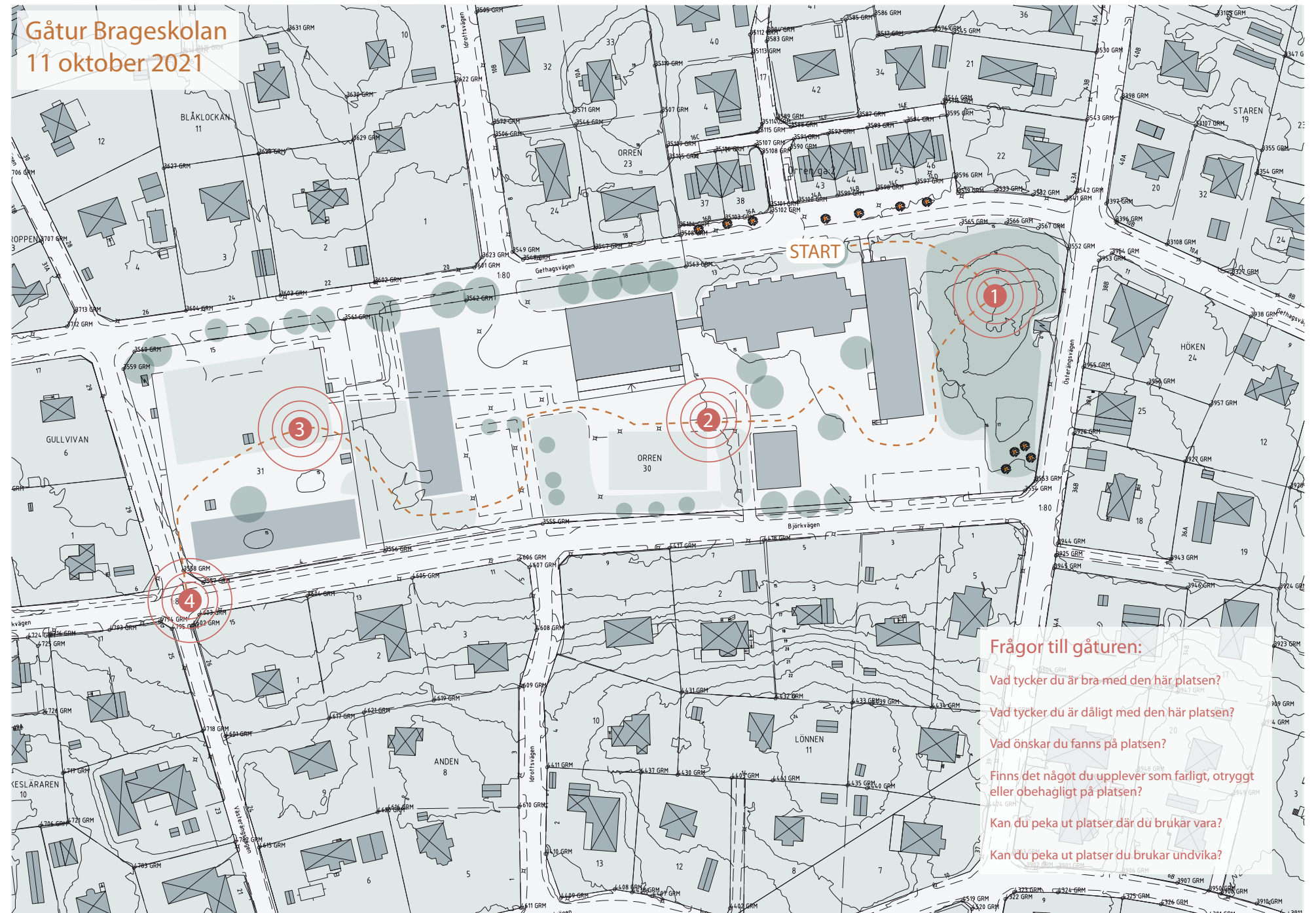
Gåturen som analysmetod fungerar väl för att täcka in de viktigaste delarna av analysområdet då deltagarna både rör sig över platsen samt stannar till på förutbestämda platser. Fyra platser som sinsemellan är mycket olika valdes ut, se karta till höger.

Gåturen genomfördes på morgonen den 11 oktober 2021 med 9 st elever från elevrådet och årskurs 4-6. Vid tillfället var också biträdande rektor närvarande.

Innan gåturen startade berättade vi för barnen om vad en barnkonsekvensanalys är, om planprocessen och om barnkonventionen, samt om deras roll projektet. Vidare inleddes timmen med en kort introduktion till uppgiften. Därefter frågade vi barnen hur de tar sig till och från skolan och om de är på skolgården efter skoltid och vad de i så fall gör där då. Efter gåturen och vid det sista stoppet fick barnen placera ut gula och röda prickar på en karta. De gula prickarna för platser de brukar vara på och tycker om, de röda för platser de inte tycker om och/eller undviker att vistas på.

Plats 1 är vid skolgårdens östra del och vid den kulle som barnen kallar Björkbacken. Det upplevs lite som en baksida i nuläget då inga entréer från skolbyggnaden vetter mot platsen. Norr om kullen och vid Gethagsvägen parkerar många av eleverna sina cyklar på morgonen. Björkbacken är naturligt kuperad och har ett flertal fina gamla björkar som skapar bra skugga soliga dagar. Den erbjuder många och varierande rumsligheter för barnen att leka på samt viss lekutrustning. Plats 2 är mitt på skolgården utanför den befintliga matsalen. Det är en plats med överblick åt alla väderstreck och upplevs som ett centrum på skolgården. Här rör sig många barn under hela skoldagen då de passerar och går mellan skolans olika byggnader. Plats 3 är vid skolgårdens nordvästra hörn. Idag är det stora lektytor omringat av tillfälliga paviljongbyggnader som huserar yngre elever i väntan på ombyggnationer och nya lokaler. Plats 4 är i det sydvästra hörnet av skolgården vid korsningen och en av de kritiska trafikskorsningarna sett ur ett barnperspektiv. Här lämnas och hämtas många elever av sina vårdnadshavare på morgonen och eftermiddagen och många kommer med cykel längs cykelbanan på Björkvägen.

På varje plats fick barnen fyra frågor som baseras på swot-analysens fyra faktorer: styrkor, svagheter, möjligheter och hot.

Frågorna syftade till att täcka in en så bred bild av platsen som möjligt. Gåturen var relativt styrd med förutbestämda platser, men frågorna var öppna för att inte leda barnen för mycket i sina svar, utan låta dem få komma till tals på sina egna premisser.

Frågor:

- Vad tycker du är bra med den här platsen? (styrkor)
- Vad tycker du är dåligt med den här platsen? (svagheter)
- Vad önskar du fanns på den här platsen? (möjligheter)
- Finns det något du upplever hotfullt på den här platsen? (hot)

STYRKOR

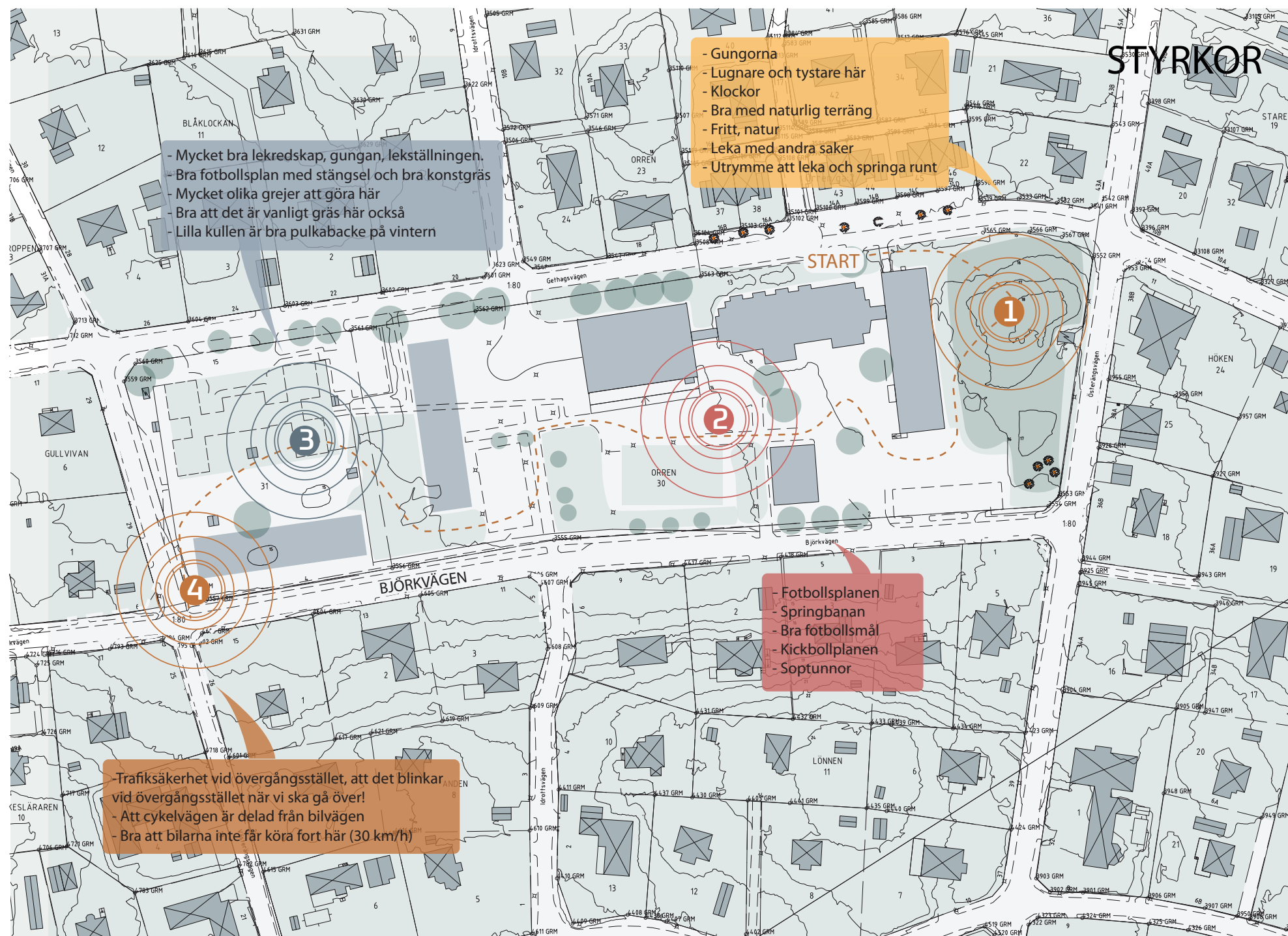
Barnen tycker generellt att skolgården är bra och har bra ytor för lek och sportaktiviteter.

Plats 1: Barnen tycker att det är positivt med Björkbacken i öster som erbjuder en annan typ av utemiljö i jämförelse med den mer programmerade skolgårdsytan söder och väster om skolbyggnaderna. Dock är det de centrala delarna av skolgården som används mest intensivt. Där är det också högst vuxennärvaro.

På plats 2 tycker barnen att kickbollplanerna är bra. De ser också viktiga detaljer som att det är bra att det finns soptunnor.

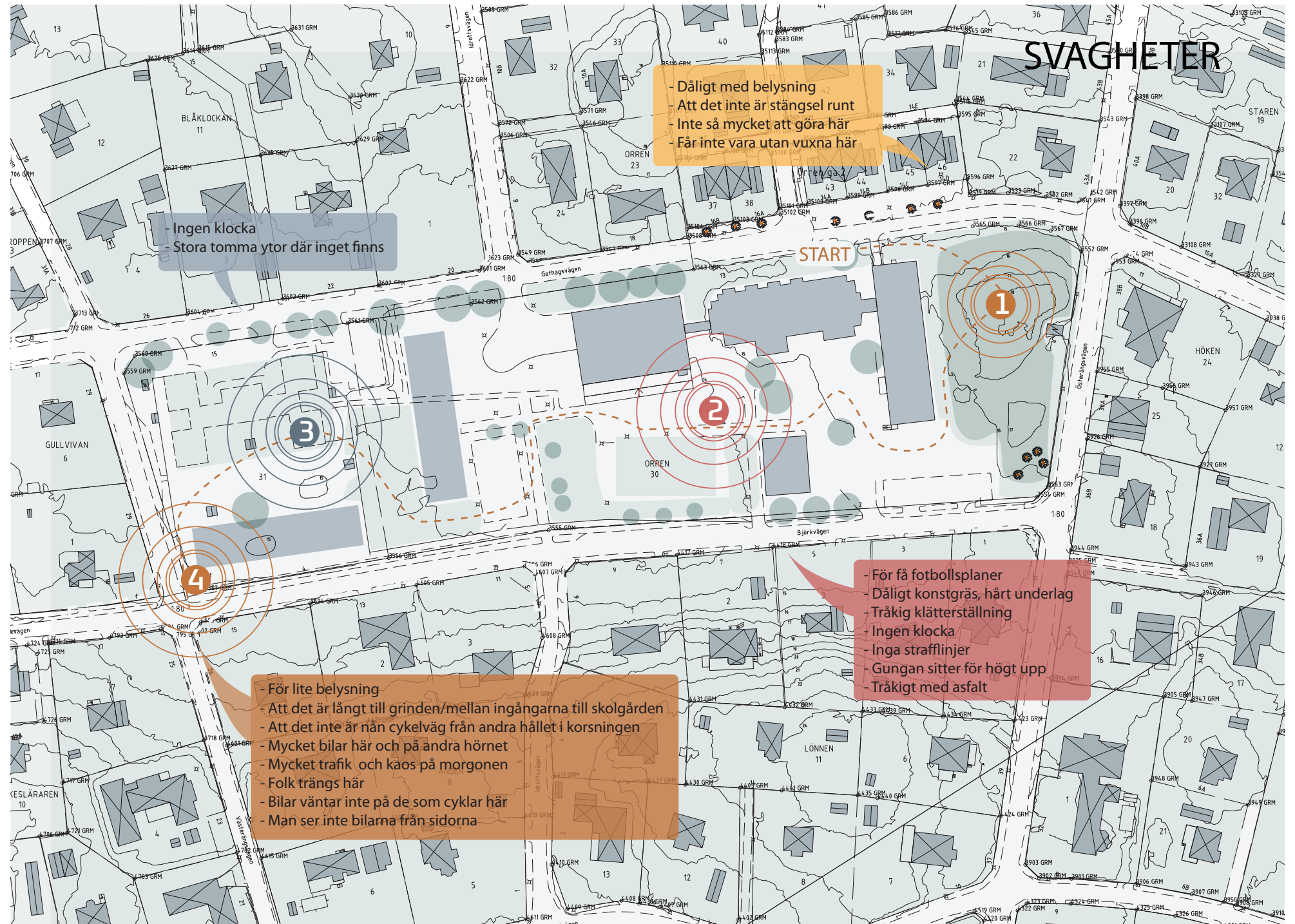
Plats 3 tycker barnen är bra för att det går att göra många olika aktiviteter, och att det finns olika lekredskap.

Plats 4: Barnen tycker att det är positivt med de åtgärder som gjorts för att förbättra trafiksäkerheten i korsningen Björkvägen/Västerängsvägen.

SVAGHETER

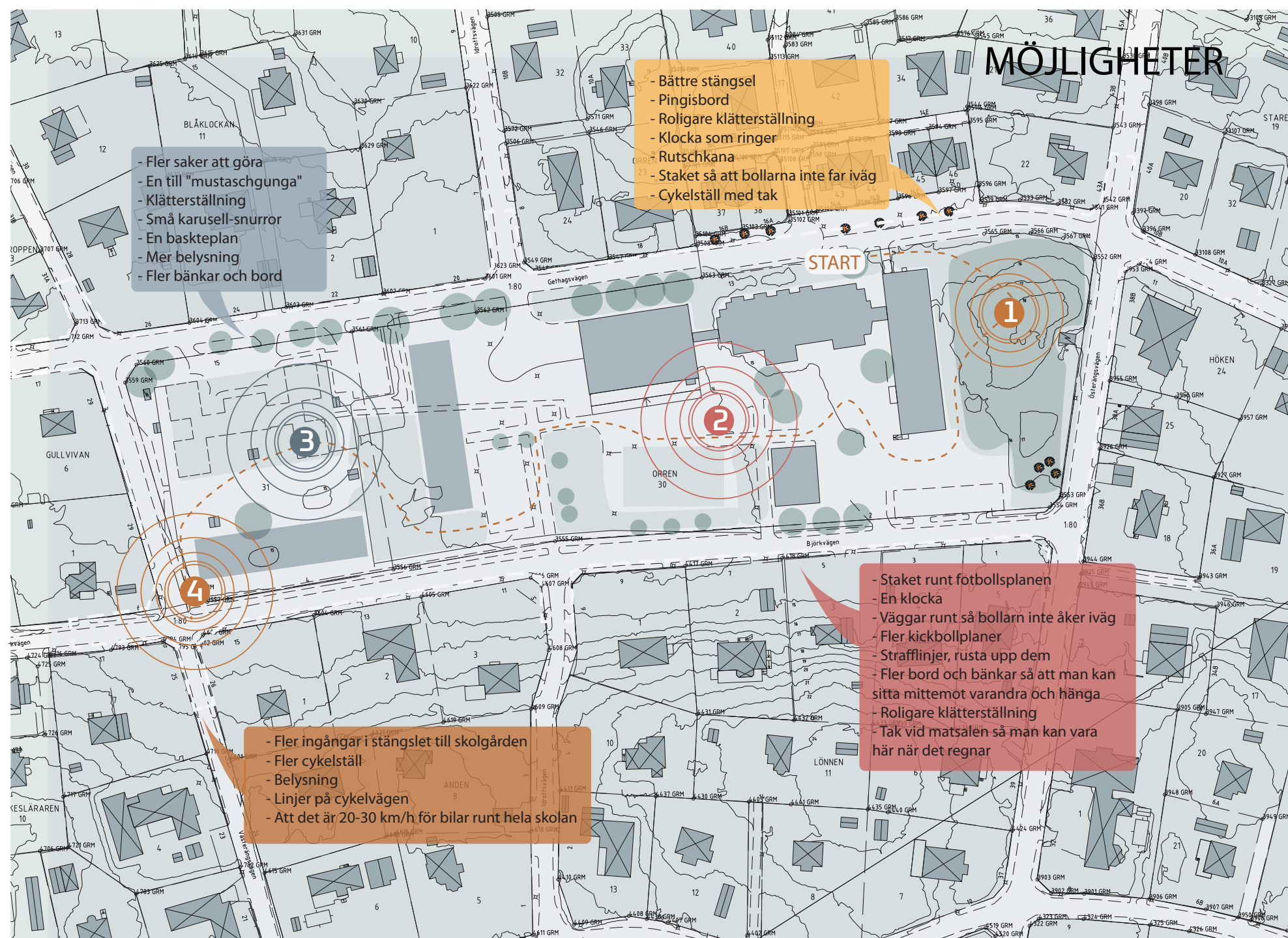
Barnen påpekar generellt att det kunde finnas fler aktivitetsskapande saker, fler fotbollsplaner, fler klockor och att det finns ytor som är tomma och tråkiga.

MÖJLIGHETER

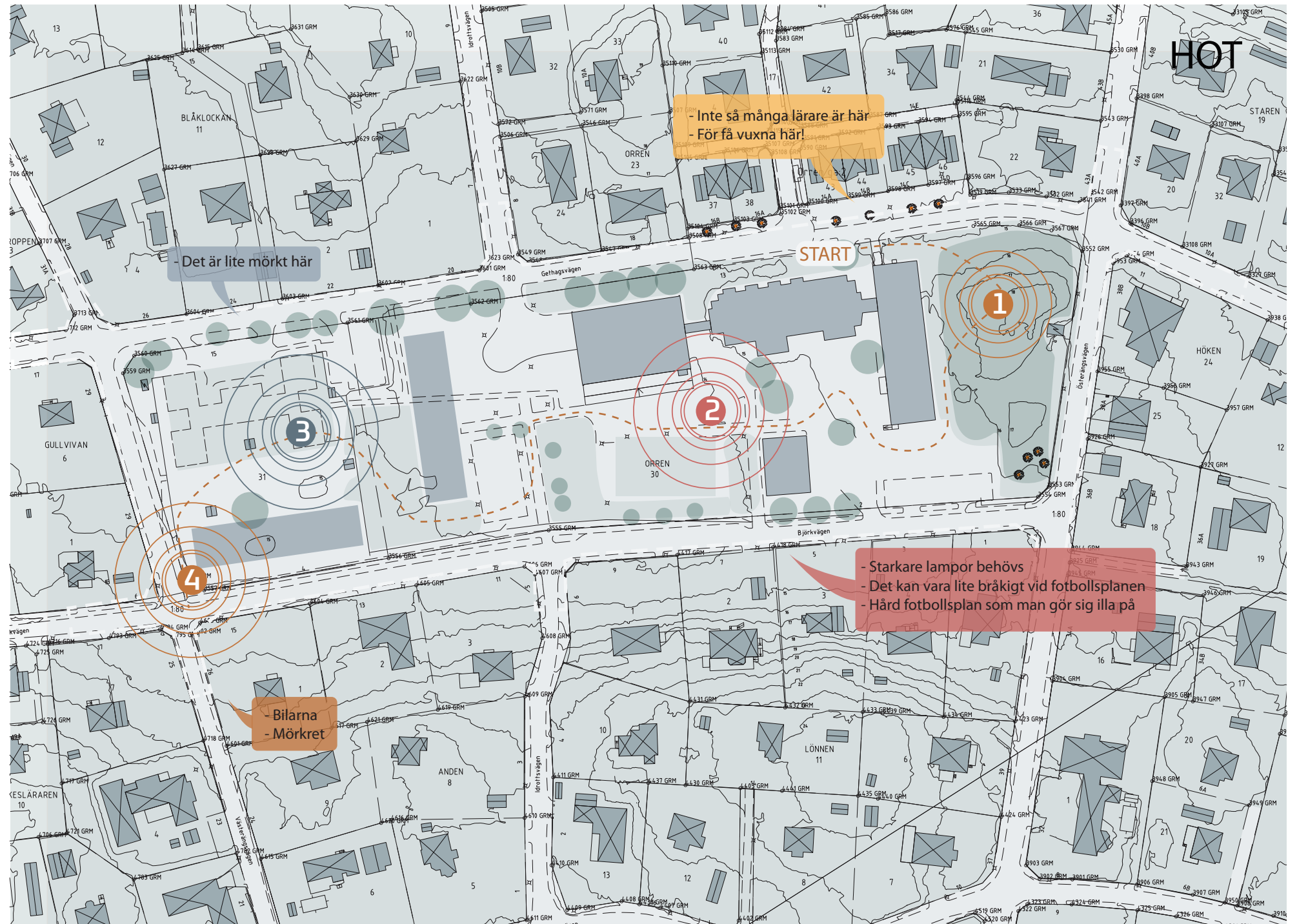
Barnen efterfrågar bland annat fler klätterställningar, ytterligare en så kallad "mustaschgunga" som man kan gunga flera på, fler bänkar och bord. Det efterfrågar också större tak som de kan vara under när det regnar eftersom de är ute hela rasterna. Idag står de och trängs under de mindre skärmtaken som finns. De vill gärna ha lekredskap och möblering som uppmuntrar till social samvaro.

Vidare upplever barnen att skolgården är stor och att det skulle underlätta med fler klockor och kanske en klocka som ringde in så att de vet när rasten är slut. De vill också förbättra trafiksituationen runt skolan genom att sänka hastigheten och anlägga separata cykelbanor.

HOT

Barnen upplever generellt få hot eller obehagliga saker på skolområdet. De lyfter upp trafiken som ett problem och tycker att det kunde vara bättre belysning på sina ställen. De påpekar också att fotbollsplanen är en plats där det kan uppstå bråk.

BRA OCH DÅLIGA PLATSER UR BARNENS PERSPEKTIV

Efter gåturen stannade vi till på skolgården och gav barnen i uppgift att markera platser med gula och röda klisterlappar. De gula för de platser barnen brukar vara på och de röda för de platser de brukar undvika. Uppgiften gavs till barnen för att de själva skulle kunna få en chans att peka ut platser som de använder respektive undviker. Detta som ett komplement till gåturen där platserna var förutbestämda.

De gula prickarna visar tydligt vilka platser barnen vistas mest på under sin skoldag. Det är platser de är trygga och där det är många barn och vuxna närvarande. De gula prickarna markerades på de centrala delarna av skolgården.

De röda prickarna visar de platser som barnen uppfattar som baksidor och platser som de uppfattar som avlägsna. De satte också röda prickar vid korsningen Gethagsvägen-Västerängsvägen eftersom det är mycket trafik där på morgonen, och att det är trångt på Västerängsvägen norrifrån när barnen kommer på cykel. De måste stanna när det kör förbi bilar.

Barnen poängterade att det var lite färre vuxna på Björkbacken öster om den befintliga skolbyggnaden och att det kunde vara både bra och dåligt. Det var skönt att det fanns en plats där man kunde vara lite ifred, samtidigt som det kunde vara dåligt att vuxna inte alltid såg vad som händer där. De flesta av barnen tyckte om att vara på Björkbacken eftersom den har träd, är kuperad och skiljer sig från resten av skolgården.

Vid gåturen som genomfördes vid Eneby påpekade något av barnen att ingången till matsalen på Brage är dålig eftersom det blir bråkigt där med de äldre eleverna. De berättade att det förekommer att de äldre eleverna skräms och bråkar med de yngre barnen. Någon påpekade också att det var bra att den lilla gymnastiksalen ska rivas och att man borde bygga den nya idrottsbyggnaden.

GÅTUR NULÄGE, ENEBY

Gåturen för Eneby genomfördes på morgonen den 17 januari 2022 med sju elever från årskurs 4. Eleverna går idag på Brage, men gick på Eneby från F-3. Fyra olika platser valdes ut, se karta till höger.

På varje plats fick barnen fyra frågor som baseras på swot-analysens fyra faktorer: styrkor, svagheter, möjligheter och hot. Frågorna syftade till att täcka in en så bred bild av platsen som möjligt. Gåturen var relativt styrd med förutbestämda platser, men frågorna var öppna för att inte leda barnen för mycket i sina svar, utan låta dem få komma till tals på sina egna premisser.

Efter gåturen och vid det sista stoppet fick barnen placera ut gula och röda prickar på en karta. De röda prickarna för platser de brukar vara på och tycker om, de gula för platser de inte tycker om och/eller undviker att vistas på.

Plats 1 är vid korsningen Björkvägen/Västerängsvägen, vid Brages sydvästra hörn. Det är en fyrvägskorsning där det finns ett övergångsställe som kopplar ihop gångbanan som går norr om körbanan på den öst-västligt gående Björkvägen. Här måste man korsa vägen för att ta sig mellan de två skolområdena. Då den nord-sydliga Västerängsvägen helt saknar gångbanor och sikten är delvis skymd av växtlighet måste man ta ett steg ut i gatan för att få en god överblick över trafiken. Korsningen är försedd med extra skyltning och blinkande ljus i syftet att göra trafikmiljön för gångtrafikanter säkrare.

Plats 2 är Enebys nordöstra hörn. Punkten där man via ett övergångsställe utan ljus passerar den öst-västligt gående Björkvägen för att ta sig mellan skolans områden. Här är även infarten för varutransporter och sophämtning. Sluttande terräng gör att den del av platsen som inte är väg lämpar sig för pulkaåkning vintertid. Grässlutningen är Enebys mest naturlika inslag, en plats där ramarna släpps fria och fantasi och kreativitet kan utmanas.

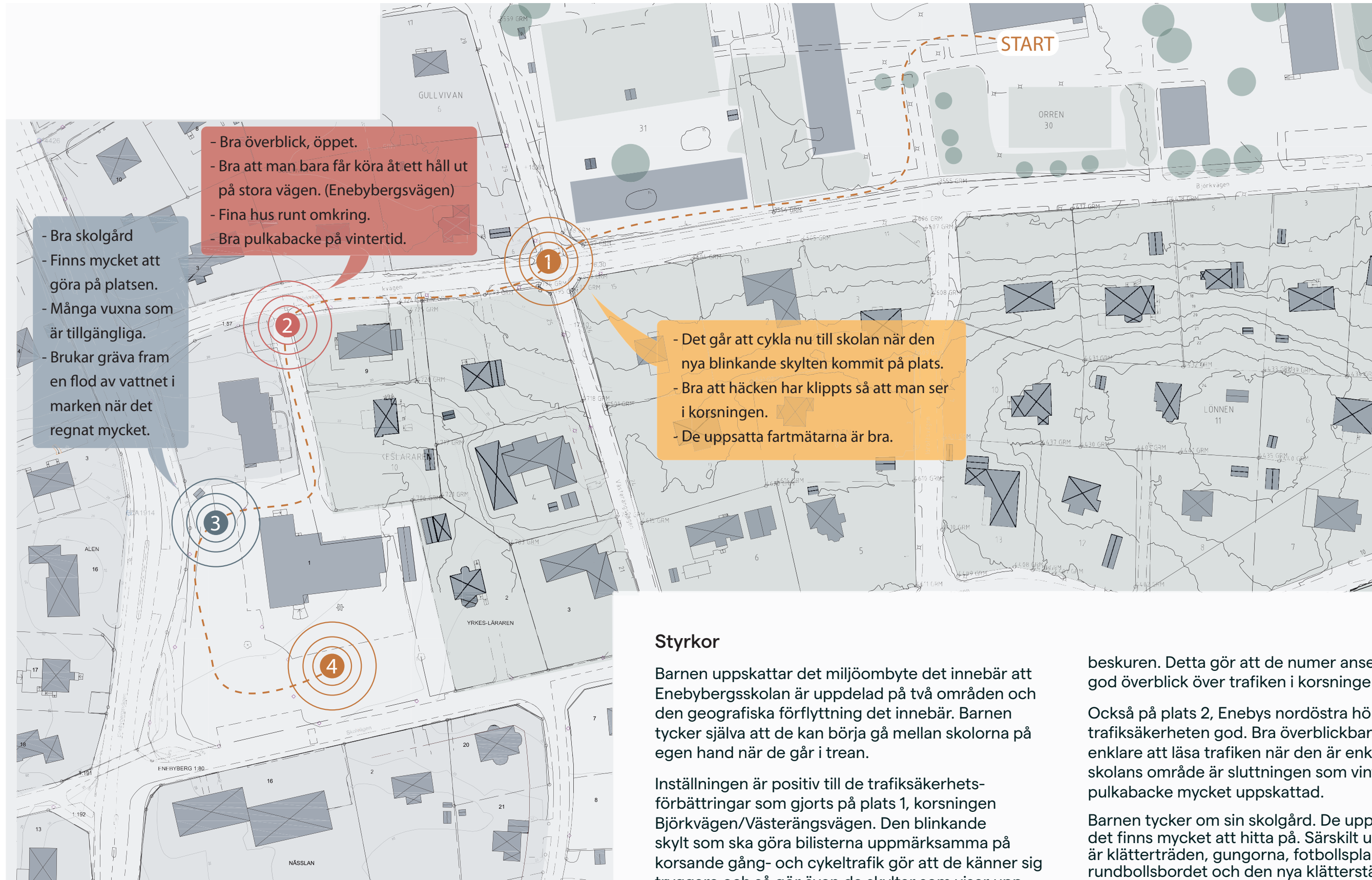
Plats 3 utgör hårdgjord skolgårdsyta med lekredskap och sandlåda kantad av huvudbyggnaden och resliga träd som sommartid ger visst skydd mot solstrålning.

Plats 4 domineras av planer för bollspel; basket, fotboll och king. Här finns plats för rörelse och övning i kordinationsförmåga och samarbete i form av lagsport. Högvuxna träd ger även här solskydd och ett fint skuggspel.

Frågor:

- Vad tycker du är bra med den här platsen? (styrkor)
- Vad tycker du är dåligt med den här platsen? (svagheter)
- Vad önskar du fanns på den här platsen? (möjligheter)
- Finns det något du upplever hotfullt på den här platsen? (hot)

- Bra överblick, öppet.
 - Bra att man bara får köra åt ett håll ut på stora vägen. (Enebybergsvägen)
 - Fina hus runt omkring.
 - Bra pulkabacke på vintertid.

- Bra skolgård
 - Finns mycket att göra på platsen.
 - Många vuxna som är tillgängliga.
 - Brukar gräva fram en flod av vattnet i marken när det regnat mycket.

- Det går att cykla nu till skolan när den nya blinkande skylten kommit på plats.
 - Bra att häcken har klippts så att man ser i korsningen.
 - De uppsatta fartmätarna är bra.

Styrkor

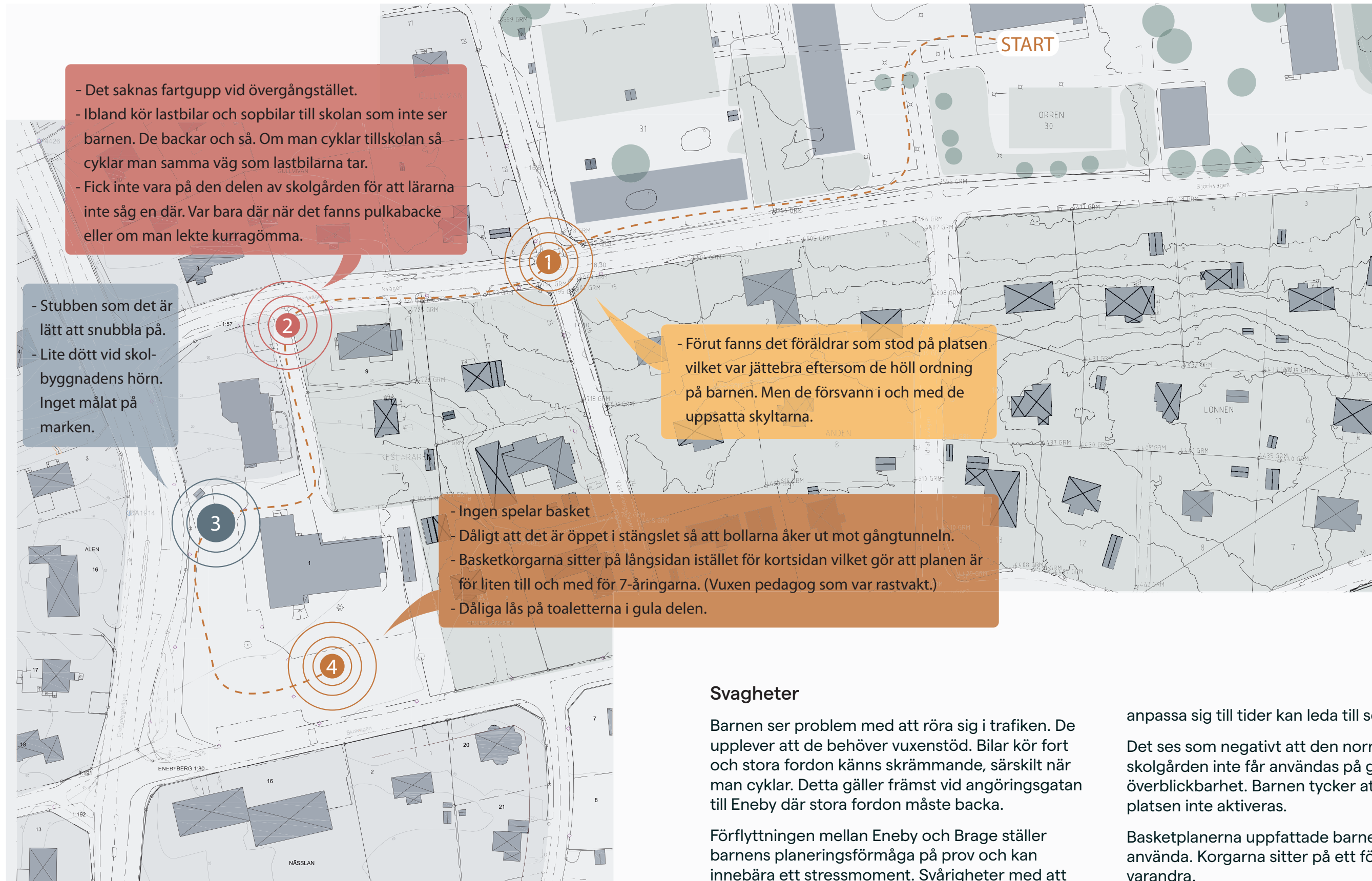
Barnen uppskattar det miljöombyte det innebär att Enebybergsskolan är uppdelad på två områden och den geografiska förflyttning det innebär. Barnen tycker själva att de kan börja gå mellan skolorna på egen hand när de går i trean.

Inställningen är positiv till de trafiksäkerhetsförbättringar som gjorts på plats 1, korsningen Björkvägen/Västerängsvägen. Den blinkande skylt som ska göra bilisterna uppmärksamma på korsande gång- och cykeltrafik gör att de känner sig tryggare och så gör även de skyltar som visar upp bilisternas hastighet. En häck till en villatomt som tidigare skymde sikten vid övergångsstället är nu

beskuren. Detta gör att de numer anser att de har god överblick över trafiken i korsningen.

Också på plats 2, Enebys nordöstra hörn, upplevs trafiksäkerheten god. Bra överblickbarhet och enklare att läsa trafiken när den är enkelriktad. På skolans område är slutningen som vintertid blir pulkabacke mycket uppskattad.

Barnen tycker om sin skolgård. De upplever att det finns mycket att hitta på. Särskilt uppskattade är klätterträden, gungorna, fotbollsplanen, rundbollsbordet och den nya klätterställningen. Flera av platserna är skapade av pedagogerna efter upplevt behov. Barnen känner sig trygga här eftersom många vuxna är närvarande.

- Det saknas fartgupp vid övergångstället.
 - Ibland kör lastbilar och sopbilar till skolan som inte ser barnen. De backar och så. Om man cyklar till skolan så cyklar man samma väg som lastbilarna tar.
 - Fick inte vara på den delen av skolgården för att lärarna inte såg en där. Var bara där när det fanns pulkabacke eller om man lekte kurragömma.

- Stubben som det är lätt att snubbla på.
 - Lite dött vid skolbyggnadens hörn. Inget målat på marken.

- Förut fanns det föräldrar som stod på platsen vilket var jättebra eftersom de höll ordning på barnen. Men de försvann i och med de uppsatta skyltarna.

- Ingen spelar basket
 - Dåligt att det är öppet i stängslet så att bollarna åker ut mot gångtunneln.
 - Basketkorgarna sitter på långsidan istället för kortsidan vilket gör att planen är för liten till och med för 7-åringarna. (Vuxen pedagog som var rastvakt.)
 - Dåliga lås på toaletterna i gula delen.

Svagheter

Barnen ser problem med att röra sig i trafiken. De upplever att de behöver vuxenstöd. Bilar kör fort och stora fordon känns skrämmande, särskilt när man cyklar. Detta gäller främst vid angöringsgatan till Eneby där stora fordon måste backa.

Förflyttningen mellan Eneby och Brage ställer barnens planeringsförmåga på prov och kan innebära ett stressmoment. Svårigheter med att

anpassa sig till tider kan leda till sen ankomst.

Det ses som negativt att den norra delen av skolgården inte får användas på grund av dålig överblickbarhet. Barnen tycker att det är synd att platsen inte aktiveras.

Basketplanerna uppfattade barnen som svåra att använda. Korgarna sitter på ett för kort avstånd från varandra.

- Lång rutschbana samma som pulkabacken så att platsen är rolig året om.

- Kan måla en till kickballplan vid skolbyggnadens hörn.

- Häckarna kan klippas ännu mer.
- Kan finnas skyltar om lekande barn.
- Skylt om hastighet max 15 km/h

- Större 7-mannaplan likt den på Brage
- Fler gungor gärna en sån stor som finns på Brage.
- Kan göra jokerplaner på basketplanen.

Möjligheter

Trots att det har gjorts en del saker för att förbättra trafiksäkerheten runt skolorna upplever barnen situationen otrygg och tycker att det finns utvecklingspotential.

Barnen ser möjligheter att utnyttja skolgården på Eneby ännu mer och ännu bättre. De önskar sig mer lekredskap samt fler och förstorade bollplaner.

- Kan inte låta 6-åringar gå själva mellan Eneby och Brage. Kanske från 7-8 år, då började de själva gå till skolan på egen hand.

Hot

Barnen har en del funderingar kring att röra sig trafiken, och tycker att de yngsta barnen inte kan gå själva.

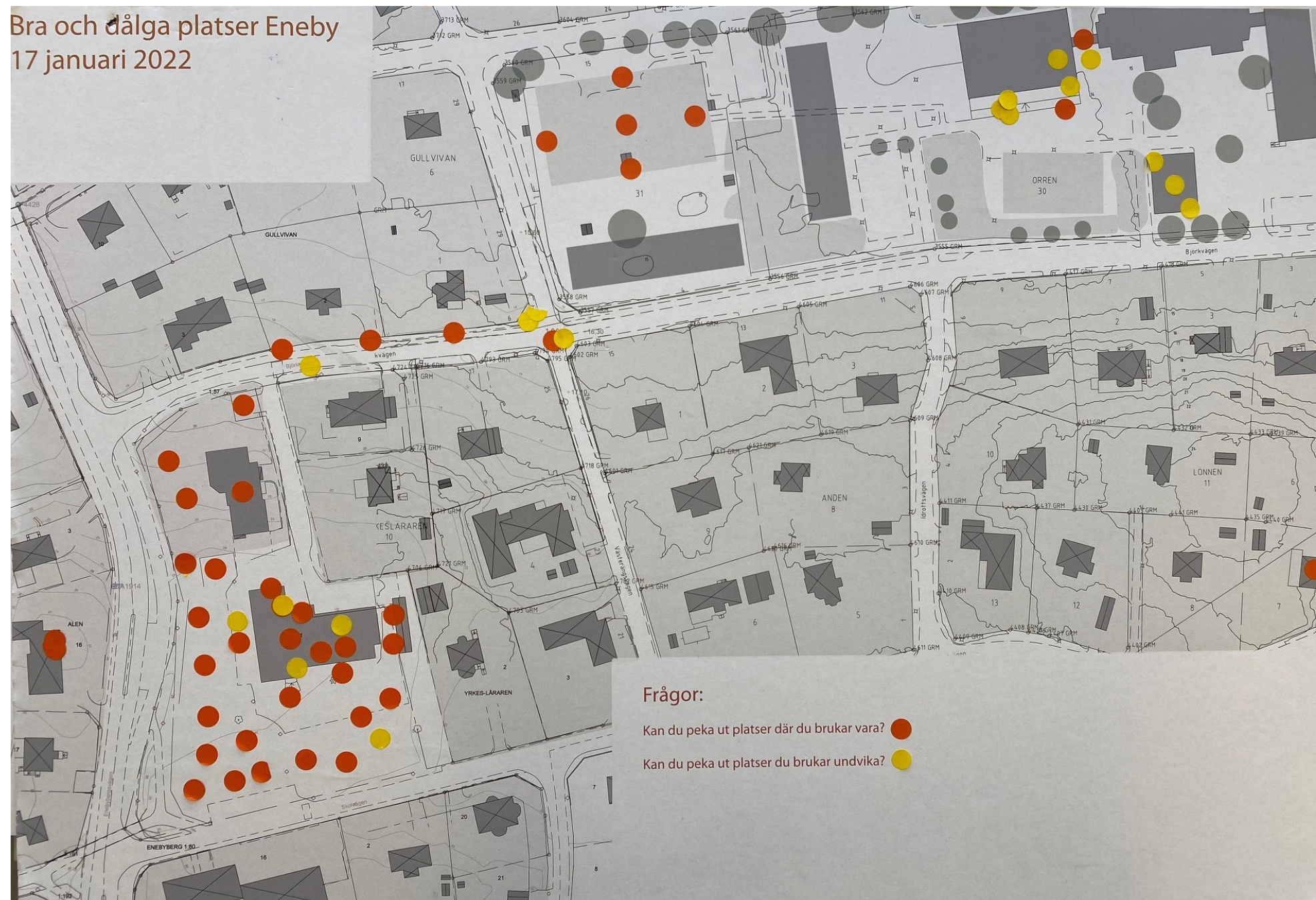
BRA OCH DÅLIGA PLATSER UR BARNENS PERSPEKTIV

Efter gåturen stannade vi till på skolgården och gav barnen i uppgift att markera platser med gula och röda klisterlappar. De röda för de platser barnen brukar vara på och de gula för de platser de brukar undvika. Uppgiften gavs till barnen för att de själva skulle kunna få en chans att peka ut platser som de använder respektive undviker. Detta som ett komplement till gåturen där platserna var förutbestämda.

Barnen är generellt överens om att mycket är bra på Enebys skolgård och någon utropar "allt är bra på Eneby!". Samtidigt påpekar någon att basketplanerna i den sydvästra delen av skolgården är svår använda eftersom det är för kort avstånd mellan korgarna. Detta innebär att platsen inte används i så stor utsträckning. Dessutom åker bollar ut genom stängslets öppning mot Skolvägen i söder. Vidare berättar barnen om toalettås som fungerar dåligt inne i den gamla byggnaden och om grindar som är krångliga att öppna. De tycker också att baracken behöver målas om. De tycker att förrådet i områdets östra del är bra.

Vidare berättar barnen att de inte får vara så mycket i backen i norra delen av skolgården eftersom lärarna inte har uppsikt där. De brukar mest få vara där när det är snö och det går att åka pulka. De tycker att det går att bygga ut skolanbyggnaden mot backen, men har också konkreta förslag på hur man kan aktivera platsen genom rutschkanor som utnyttjar höjdskillnaden.

Bra och dåliga platser Eneby 17 januari 2022

Konsekvensanalys ur ett barnperspektiv

MILJÖ & HÄLSA

Både Brage och Eneby får efter om- och tillbyggnader fortsatt stora skolgårdar där det finns plats för olika typer av rum och aktiviteter. Stora skolgårdar ger plats till större ytor för spring och fri rörelse vilket uppmuntrar till barns rörelse. Det ger samtidigt möjlighet till mindre platsbildningar och mer programmerade ytor med lekredskap och möblering. Där kan barn leka mer koncentrerat.

Idrottsbyggnadens föreslagna placering ger en stor sammanhängande gård, som har visuell kontakt med skolgårdens befintliga delar i öster. Det är lätt att orientera sig och hitta på skolområdet. Det finns dock en risk att en baksida skapas på parkeringen mellan idrottsbyggnaden och Västerängsvägen, men ytan är tydligt avgränsad från barnens ytor. Tillbyggnaden till Brage får konsekvensen att den skär av tillgängligheten till Björkbacken ytterligare jämfört med nuläget. I övrigt får Skolgården generellt en god överblickbarhet. Entrén till idrottshallen hamnar i sydväst och därmed närmare Eneby. Detta eftersom idrottshallens placering justerats efter att barnen föreslagit att byggnaden skulle orienteras i nord-sydlig riktning istället för öst-västlig.

Vid denna rapportens färdigställande är det inte beslutat hur stor idrottsbyggnaden kommer att bli. Skissförslaget på s. 25-26 visar hur stort byggnades fotavtryck skulle kunna bli som störst.

En idrottsbyggnad som innefattar uthyrning för aktiviteter på kvällar och helger blir stor. För barnen som går på skolan skulle det dock räcka med en mindre idrottssal. En mindre byggnad förhåller sig på ett bättre sätt till den befintliga skolans skala och till barnens behov under skoldagen. En större idrottsbyggnad ger å andra sidan möjligheter till fler aktiviteter för barnen utanför skoltid vilket främjar barns rörelse och hälsa. Idrottsbyggnadens storlek påverkar också storleken på skolgården.

De barn som går på Enebybergs skola idag kan påverkas negativt under byggnationen av ny idrottshall och tillbyggnader, då byggtiden blir en stor del av deras skolgång på Enebybergs skola. Byggnationen kan upplevas som rörig och tillfällig, och barnen påverkas av evakueringar. En del av barnen hinner inte heller få ta del av den nya skolan.

SKOLLIV & VARDAGSLIV

Ur ett barnperspektiv är det positivt att kommunen satsar på Enebybergs skola och utvecklar den, så att barn som bor i området även i framtiden kan gå på en skola nära dem.

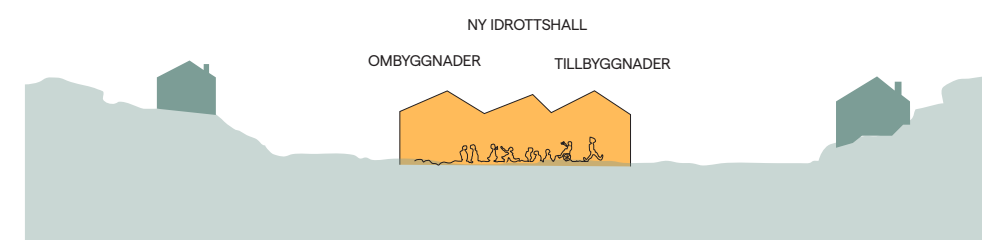
En positiv konsekvens av att skolan är uppdelad på två områden är att skolan inte upplevs som lika stor, och barnen får en tillhörighet till den mindre enhet, Brage respektive Eneby, som de tillhör. och att det är de mindre barnen som går på Eneby då den skolan är mindre i sin skala och passar bättre för mindre barn.

På Eneby föreslås en ny tillbyggnad i norra delen av området. Sett ur ett helhetsperspektiv på skolgården aktiverar placeringen den norra delen som idag är underutnyttjad, samtidigt som den fungerande södra delen av skolgården behålls. Tillbyggnaden stärker också kopplingen mellan skolområdena på ett bra sätt, jämfört med om skolan skulle byggts ut söderut. Ytan väster om den nya tillbyggnaden aktiveras och utnyttjas som yta för barnen. I nuläget är denna plats undandskymd och används inte av barnen i särskilt stor utsträckning, samt att det är låg vuxennärvaro på platsen. Det kräver dock mer vuxennärvaro för att använda även denna norra del av skolgården, då den fortsatt ligger lite skyddad från resen av skolområdet på grund av att marken faller undan norrut så att ytan ligger lägre och skyddad.

Vad förändras för barnen?

Vad blir bättre för barnen?

Vad blir sämre för barnen?

ANALYSKARTA FÖRSLAG, BRAGE

Analys negativt

- 1 Problematiskt att barnen måste röra sig mellan två skolområden via biltrafikerade vägar.
- 2 Skolområdets entré när man kommer från Eneby utgörs av parkeringsyta.
- 3 Med direkt koppling mellan sandyta och bollplan finns risk för att sand sprids till bollplanen vilket kan utgöra risk för halka.
- 4 Risk för låg vuxennärvaro. Situationer där barn känner sig utsatta kan uppstå. Placering av tillbyggnad förstärker denna risk.

ANALYSKARTA FÖRSLAG, BRAGE

Analys positivt

- 1 Parkering på yta som är tydligt avskild från barnens minskar risken för trafikosäkra situationer.
- 2 Att parkering är samlad på enbart en yta reducerar antalet platser där trafikosäkra situationer kan uppstå.
- 3 Barnens önskan om ett skärmtak som ger sol- och väderskydd realiserar i förslaget.
- 4 Flera entréer gör att in- och utflödet flödet kan delas upp vilket gör att social friktion mellan barn minskar. Fler entréer gör också att det finns ett val att göra om någon av entréerna upplevs hotfull.
- 5 Tydlig entré och uppsamlingsplats för barnen som kommer från Eneby.
- 6 Skolgården är tydligt uppdelad med ytor vars karaktär skiljer dem åt och blir därmed lätt att läsa. Rusmligheter förstärks med fler byggnader och träd som också ger skugga.
- 7 Skolgården har en miljö som uppmuntrar till lek av olika slag där både kropp och fantasi stimuleras. Förslaget innebär i hög grad naturliga lekmaterial. Springbanor uppmuntrar till rörelse. Träd släpper kottar som blir del i bygglekar.
- 8 Att skolan är uppdelad i två områden gör att skalan kan hållas ned och att olika åldersgrupper kan utvecklas på sina egna villkor.
- 9 Gångbana runt hela Brage gör skolområdet mer läsbart och skapar en säkrare trafiksituation.
- 10 Säker lämna- och hämtasituation vid trottoar. Direkt koppling mellan trafik och säker zon.
- 11 Fint skolgårdsrum med bra skala, fin färgsättning och stora träd.
- 12 Plats för naturlek som uppmuntrar barnens kreativitet.
- 13 Möjlighet för barnen att dra sig undan vid behov.
- 14 Cykelparkering nära central del av skolan minskar tröskel för barnen att cykla till skolan.

ANALYSKARTA FÖRSLAG, ENEBY

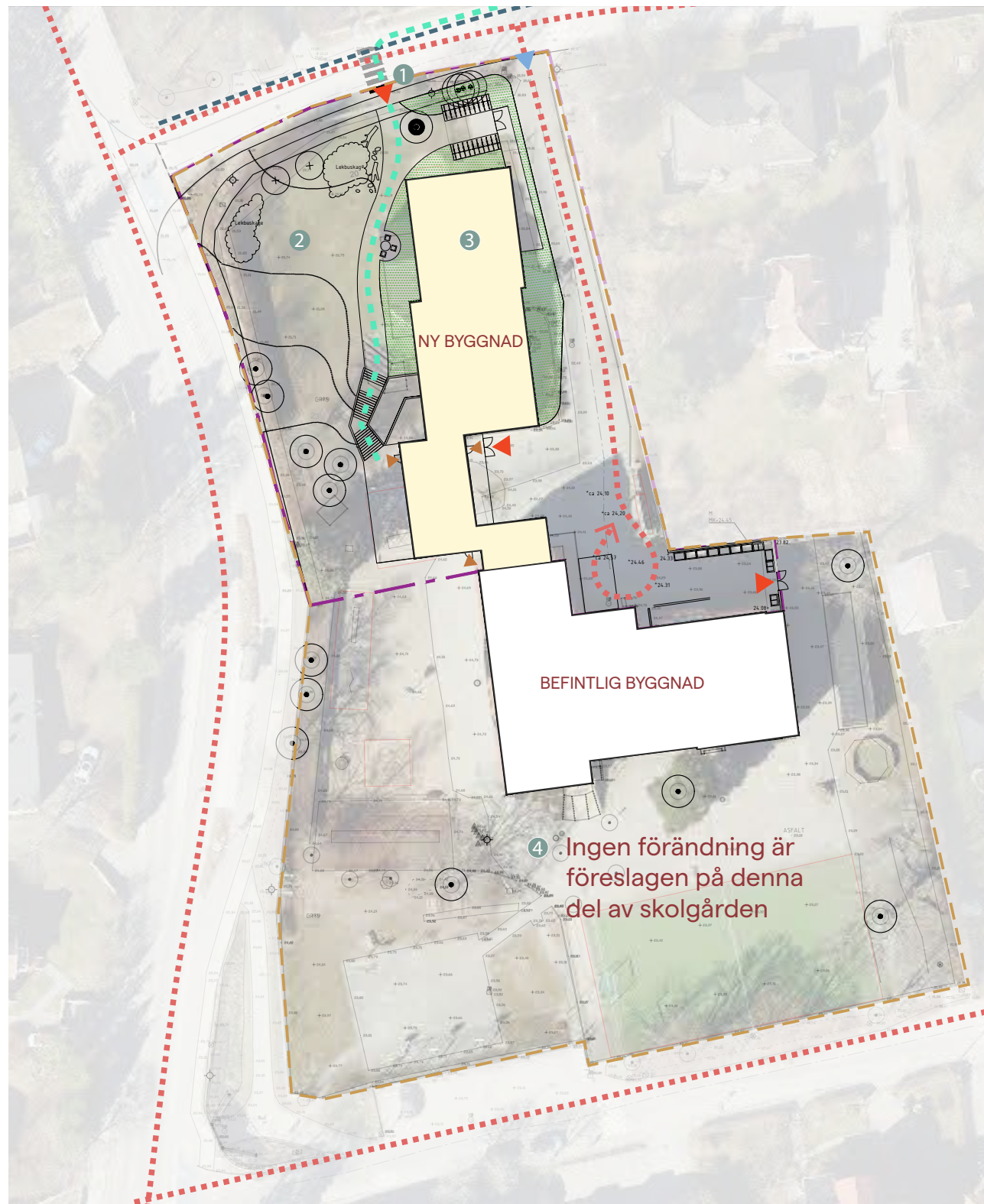
Analys negativt

- 1 Grind mellan trafikyta för leveransfordon och skolgård riskerar att bli en smitväg för barnen. Denna kan upplevas genare än grind mot Björkgatan som har en bättre placering utifrån trafiksäkerhetssynpunkt.
- 2 När den norra delen av skolgården aktiveras får skolgården som helhet två delar. Det kräver mer vuxen närvaro för att få överblick.
- 3 Entrén till den nya skolbyggnaden ligger långt från entrén till skolområdet från Björkvägen.

Teckenförklaring

- Skolområde
- · · Bilväg
- - - Trottoar
- · - Gång- och cykelbana
- ▶ Entré, byggnad
- ▶ Entré, skolområde
- ▶ In/utfart motorfordon

ANALYSKARTA FÖRSLAG, ENEBY

Analys positivt

- 1 Barnens gångpassage in på skolgården skiljs från bilar och lastbilars yta. En tydlig entré kan skapas här.
- 2 En tidigare relativt oanvänd och skymd yta kan nu användas av barnen. Marken är kuperad vilket uppmuntrar till barns rörelse. Att utnyttja denna plats som skolgård ger i praktiken en större skolgård med fler varierade platser för olika lekmöjligheter.
- 3 Norra delen av skolområdet aktiveras av den tillbyggnaden. Denna del av skolområdet är underutnyttjat i nuläget. Byggnaden kopplar också bra till ny idrottsbyggnad på Brage när den placeras i norra delen. Ny tillbyggnad blir mer funktionell och anpassad till dagens verksamhet.
- 4 Positivt att södra delen av skolgården inte bebyggs, då denna del har en välfungerande gård.

Teckenförklaring

- Skolområde
- Bilväg
- Trottoar
- Gång- och cykelbana
- ▶ Entré, byggnad
- ▶ Entré, skolområde
- ▶ In/utfart motorfordon

Konsekvensanalys ur barnens perspektiv

WORKSHOP MED BARN, ANALYS AV OM- OCH TILLBYGGNAD, BRAGE

Två veckor efter gåturen träffade vi barnen från elevrådet igen för att genomföra en workshop kring förslaget till ny idrottshall och tillbyggnad av Brage. På workshopen deltog hela elevrådet från årskurs 3-6, totalt 18 barn.

Syftet med workshopen var att låta barnen analysera förslaget som en del av konsekvensbedömningen i denna rapport. Den övergripande frågeställningen är hur en ny idrottsbyggnad och en tillbyggnation av skolans befintliga lokaler kommer att påverka de barn som använder platsen nu och i framtiden.

Barnen delades upp i två grupper. En grupp fokuserade på den nya idrottsbyggnaden och den andra gruppen fokuserade på tillbyggnaden.

Vardera grupp fick en enkel kartmodell över skolgården med befintliga byggnadsvolymer som vita klossar samt markerade föreslagna lägen för ny idrottsbyggnad respektive tillbyggnad. De föreslagna byggnadernas volymer representerades också av blå klossar. Till modellen fick barnen fyra frågor, baserade på SWOT-metoden för att analysera förslagens styrkor, svagheter, möjligheter och hot. För att svara på frågorna fick de olika slags material i form av prickar, pilar klisterlappar och pennor för markera direkt i modellen.

Under workshopen berättade barnen om inspel och förslag de fått medskickade av sina klasskompisar. De var noga med att som elevrådsmedlemmar representera alla barnen i skolan och föra vidare deras tankar och åsikter.

Frågor

1. Var behöver entréer finnas? Från vilka håll skulle ni vilja behöva röra er till och från idrottsbyggnad/tillbyggnaden om den låg här?
2. Vilka funktioner och aktiviteter skulle ni önska fanns inne och utanför idrottsbyggnad/tillbyggnaden?
3. Vilka nya, bra och dåliga, platser uppstår utomhus när man sätter en idrottsbyggnad/tillbyggnad här?
4. Hur ska byggnaden se ut för att den ska kännas trygg och välkomnande?

Föreslagen placering och orientering av den nya idrottshallen

Läge för nuvarande idrottshall

Foto på kartmodell med barnens svar, grupp 1: ny idrottshall.

- Befintliga byggnader
- Föreslagna byggnader
- Önskade funktioner utomhus
- Önskade entréer
- Önskade funktioner inomhus

Foto på kartmodell med barnens svar, grupp 2: ny tillbyggnad.

Resultat av workshopen

Grupp 1, idrottsbyggnad

Två elever åk 3, två elever åk 4, tre elever åk 6, två elever åk 6

Byggnadens placering, platser som uppstår

Med hjälp av byggnaderna i form av klossar upptäckte barnen snabbt att den nya idrottsbyggnaden blir mycket större än den nuvarande idrottshallen, vars fotavtryck fanns markerat på kartmodellen. Den blå klossen representerade en mellanstor idrottsbyggnad. Barnen blev medvetna om att byggnadsvolymen storlek gör att den tar upp stor plats på skolgården och att det uppstår mindre och större platser runt den. Barnen ville vända på idrottshallens föreslagna orientering så att den istället placerades med långsidan mot Västerängsvägen. Detta förslag markerades med en röd ruta på kartmodellen. Barnen kom fram till att detta gav en större sammanhängande skolgårdsyta som är vänd mot resten av skolområdet. Det tyckte barnen var bättre eftersom de ansåg att det var viktigt att kunna ha fysisk och visuell kontakt med skolan och lärarna när man är ute på rast, eller rör sig till och från idrottsbyggnaden över skolgården. De ville också placera idrottshallen så långt mot Västerängsvägen som möjligt för att inte skapa en baksida mot gatan där man inte syns och inte har kontakt med resten av skolområdet. En sådan baksida riskerar att bli otrygg resonerade de.

Entréer

Frågan om entréers placering engagerade barnen mycket. Detta var också kopplat till byggnadens placering och hur man rör sig till och från byggnaden. De diskuterade att det var viktigt att kunna röra sig igenom byggnaden och komma ut på motstående sida. Detta markerades med röda pilar genom byggnaden på kartmodellen. De funderade över att entréerna måste vara tillgängliga för alla, även för dem som till exempel sitter i rullstol.

Barnen placerade ut lila entrépilar för tjejernas respektive killarnas entré, och funderade sedan vidare på om det inte vore bättre med en gemensam entré och att man inne i byggnaden gick in i olika omklädningsrum. Då skulle inga barn få närmre eller längre till andra funktioner på skolgården.

Funktioner och aktiviteter

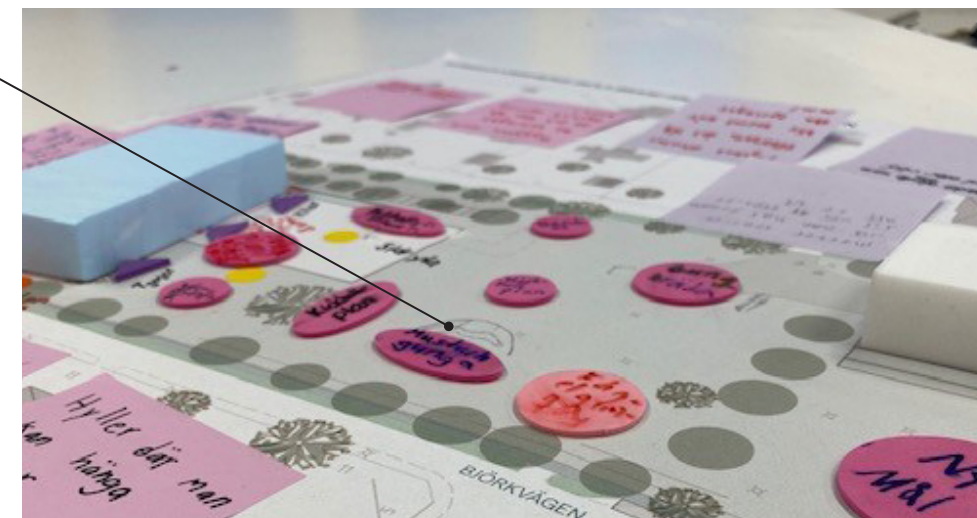
En av eleverna sa att det var flera av kompisarna som de representerar i elevrådet, som skickat med att det vill ha bättre och fräschare duschar. De diskuterade att de ville ha tryggare omklädningsrum med bättre skynken för duscharna så att man får vara ifred. Vidare ville de inte ha några fönster in i omklädningsrummen som det gick att titta in genom.

När det gällde skolgården önskade de nya fotbollsmål och fler kickenplaner. De ville också ha fler så kallade mustasch-gungor, där man kan sitta flera och gunga tillsammans.

Byggnadens gestaltning

Barnen föreslog att det skulle vara ganska många fönster på övervåningen så att det gick att lufta. Det behövs eftersom man springer runt mycket inne i idrottsbyggnaden och blir varm och svettig. Något av barnen ville att det skulle vara en stenbyggnad, och någon önskade att byggnaden skulle vara vit, gul eller röd. Någon annan ville att byggnaden skulle få en glad färg.

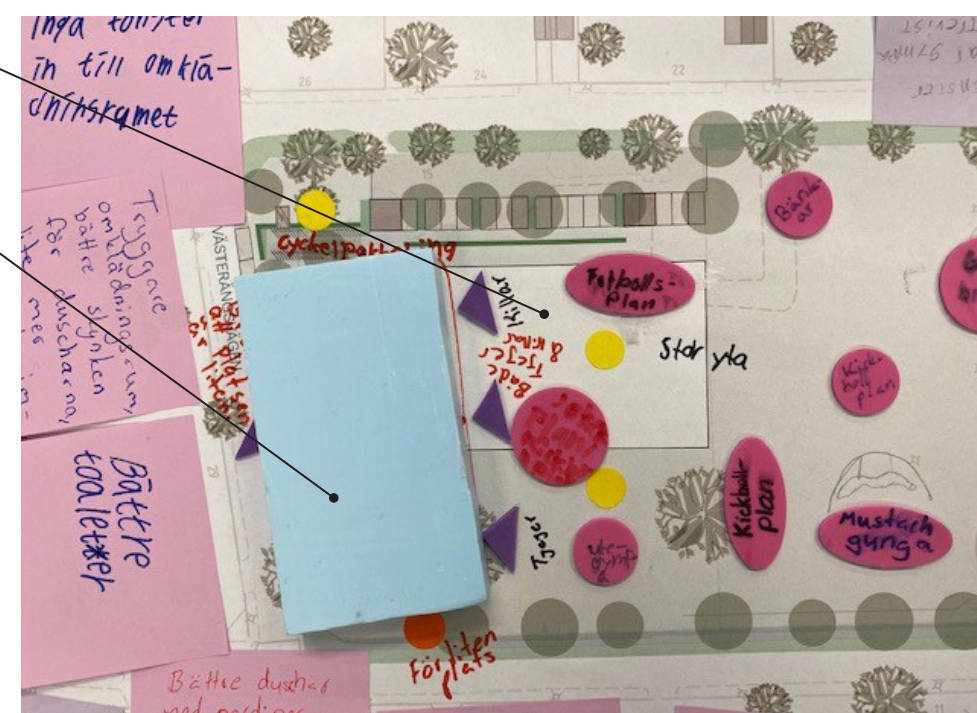
Mustasch-gunga

Vitt fotavtryck visar föreslagen placering av idrottshallen

Barnen vände på den nya idrottshallens så att den orienterades med långsidan mot Västerängsvägen.

- Befintliga byggnader
- Föreslagna byggnader
- Önskade funktioner utomhus
- Önskade entréer
- Önskade funktioner inomhus

Resultat av workshopen

Grupp 2, tillbyggnad

Två elever åk 3, två elever åk 4, tre elever åk 6, två elever åk 6

Entréer

Barnen ansåg att entrén till tillbyggnaden bör ligga mot Björkvägen eftersom entréerna till de andra byggnaderna ligger mot varandra.

6:ornas del som ligger närmast den nya byggnaden används idag delvis till fritids på eftermiddagen vilket gör att eleverna får flytta ihop. Därför tyckte barnen att vore det bra om fritids kan finnas i den nya tillbyggnaden. Annars trodde de att det skulle bli förskoleklass som flyttar in eftersom det är deras byggnader som ska rivas.

Tillbyggnadens placering, platser som uppstår

Barnen tyckte att personalparkeringen behöver flyttas så att man kommer runt den nya tillbyggnaden till Björkbacken som ligger öster om den befintliga skolbyggnaden. Kanske kunde även dörrarna som går ut mot Björkbacken användas för att gå igenom byggnad 3 och nå Björkbacken, men där ligger slöjdsalar och personalrum idag. Det finns dörrar men de är branddörrar berättar barnen. De berättade vidare att de brukar vara på Björkbacken och leka. Personalparkeringen kan flyttas så den ligger med kortsidan mot Gethagsvägen föreslog barnen.

Byggnadens gestaltning

Barnen tyckte att tillbyggnaden bör ha samma kulör som de befintliga byggnaderna så att de hänger ihop och det ser ut som om den alltid har funnits där.

Eftersom det blir trängre i den här delen av skolgården så behöver man utöka den mot väster. På den yta där paviljongerna står idag. Barnen tyckte att det vore trevligt att skapa en äng mellan matsalen och idrottshallen.

Det saknas idag tak på gården som barnen kan vara under när det regnar. De berättar att alla måste vara ute på rasterna och när det regnar står de inklämda under de små skärmtaken vid entréerna. Där får man inte plats att göra något annat än att stå. Barnen föreslår att

ett tak byggs över hörnet som bildas mellan den nya tillbyggnaden och byggnad 3. De tycker också att det vore bra med tak över bänkar också så man kan sitta ute och prata eller plugga.

Barnen vill gärna ha en stor klätterställning på platsen där den befintliga idrottshallen står idag, samt basketplan i anslutning till fotbollsplanen. Den kan ligga där träden står idag, idag fastnar ändå fotbollar i träden.

Det är bra med stängsel runt fotbollsplanen så att bollarna inte far iväg.

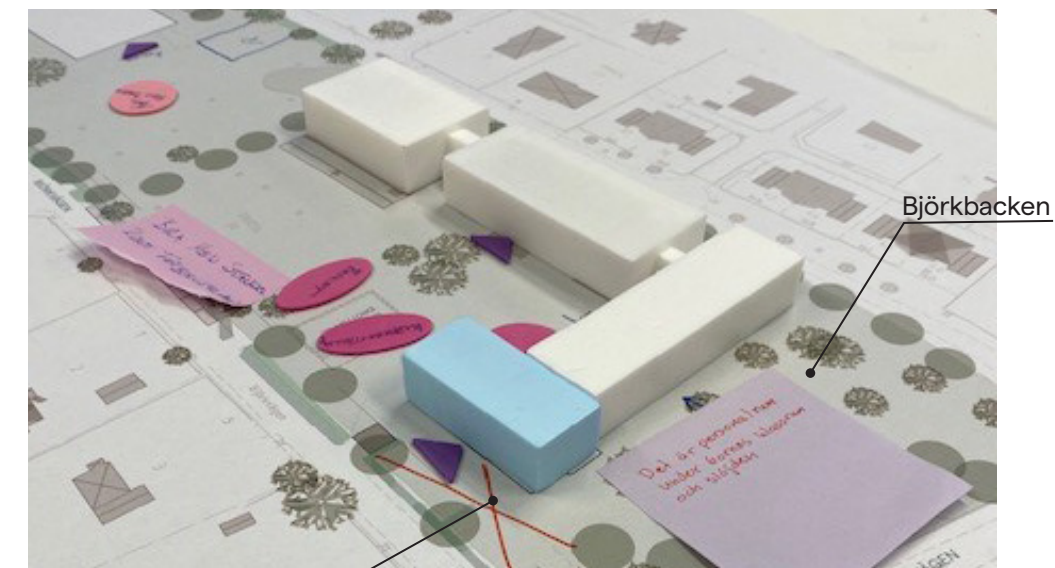
Vidare ville barnen gärna ha bänkar runt fotbollsplanen. Idag står bänkarna vända åt fel håll. De tyckte också att det behövs fler kickbollplaner och fler gungor.

Idrottshallen

Barnen konstaterade att idrottsbyggnaden är stor när volymen jämfördes med den befintliga hallen. Då kanske man kan ha bowling där inne?

Det är bra med separerade entréer för tjejer och killar som det är idag. Då blir det inte så trångt. Men orättvist om tjejerna alltid kommer att ha längre till sin entré från skolan.

Barnen tyckte att det skulle kunna finnas ett utegym i anslutning till idrottshallen i hörnet Västerängsvägen och Björkvägen. Då kan den användas av andra än de som är i idrottshallen.

- Personalparkeringen behöver flyttas för att nå Björkbacken enligt barnen
- Befintliga byggnader
 - Föreslagna byggnader
 - Önskade funktioner utomhus
 - Önskade entréer
 - Önskade funktioner inomhus

Sammanfattande analys

TRAFIK

Barnen upplever en otrygghet i situationen att flytta sig mellan Eneby och Brage, samt även på väg till och från skolan. De upplever att bilarna inte tar hänsyn till barnen, utan att barnen får anpassa sig. Båda skolområdena är omringade av bilgator. Det är dock relativt lite trafik i området, framför allt på dagtid då barnen ska röra sig mellan skolorna. Barnen kan ändå uppleva just bilarna och trafiken som ett orosmoment. I förslaget till ny idrottsbyggnad finns en tydligt avgränsad samlingsplats framför entrén där barnen som kommer från Eneby kan samlas utom räckhåll för trafiken.

Det nya förslaget innebär en förbättring med gångbanor runt hela Brage och en mer trafiksäker passage för barnen in på Eneby från Björkvägen. De nya förslagen innebär en tydlig och bra uppledning mellan ytor för angöring och parkering respektive barnens ytor. Det är dock fortsatt trångt på gatorna runt Brage och på flera ställen kommer barn och bilar fortsatt samsas på samma yta, utan separata gång- och cykelbanor.

TRYGGHET

Barnen känner sig överlag ganska trygga på sitt skolområde under dagtid. De situationer som skapar otrygghet rör trafik och bilar. I övrigt ger de inte uttryck för några särskilda hot. Inga av barnen som deltagit i barndialogen rör sig på skolgården på kvällarna varför det inte finns någon analys av upplevelsen på kvällstid.

Båda skolområdena har i nuläget en skala som talar till barns storlek, med ett våningsantal, varierande fasadliv och inslag av träd som sammantaget skapar mindre platsbildningar. Det är en vänlig skala som är greppbar i relation till barns kroppar. Beroende på

den storlek som väljs på ny idrottsbyggnad kan denna skala delvis förslutas och riskera att bli för storskalig.

Den nya tillbyggnaden på Eneby innebär att en tidigare yta som varit skymd akviteras. Det kan bidra till att färre otrygga situationer uppstår. På Brage blir en redan undanskymd plats, Björkbacken, ännu något mer avskild från resten av skolområden i och med placeringen av den nya tillbyggnaden. I övrigt har båda skolgårdarna god överblickbarhet.

Ur trygghetsynpunkt är det positivt att de mindre och större barnen delas upp på två skolområden. Det innebär mindre risk för att konflikter och otrygga situationer uppstår mellan äldre och yngre elever. Positivt för barns trygghet är också att projektet medfört att en trafikutredning tagits fram vilket resulterat i en förbättring av platser där barn möter trafiken.

MILJÖN KRING SKOLAN, SKOLGÅRD

Det är generellt positivt att båda skolgårdarna är stora, vilket ger plats för spring och lek. Det tillåter också tillbyggnader utan att få för negativ inverkan på skolgårdarnas storlek. Stora skolgårdar ger plats för både mötesplatser och platser där barnen kan dra sig undan och leka mer enskilt och koncentrerat vid behov.

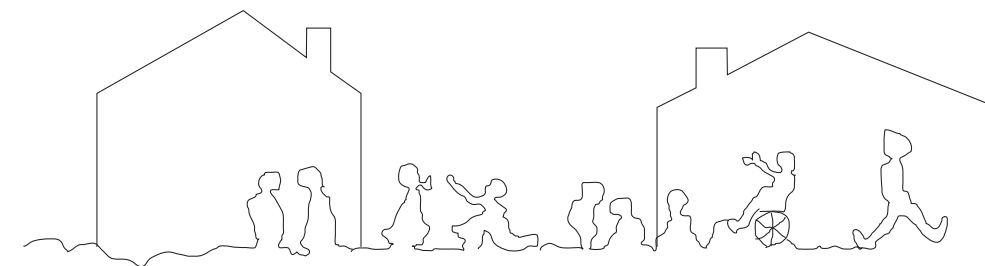
Förslagen till ny utformning på skolgården på Brage är robust och utgörs av naturliga lekmaterial såsom till exempel träd som släpper kottar. Markutformningen uppmuntrar till rörelse. Det är positivt för barnen är att en översyn görs i och med om- och tillbyggnationerna. Skolgårdarnas behov ses över och fler goda platser för barn skapas.

Den kuperade norra delen på Eneby är icke hårdgjord och den utnyttjas bättre som skolgård i det nya förslaget. Platsens egenskaper uppmuntrar till friare lek vilket är positivt för barnens motorik.

SKOLANS UPPDELNING PÅ TVÅ ENHETER

En positiv konsekvens av att skolan är uppdelad på två områden är att skolan som inte upplevs som lika stor, och barnen får en tillhörighet till den mindre enhet, Brage, respektive Eneby, som de tillhör.

Att röra sig mellan skolorna för att gå till idrottslektionen kan vara ett positivt miljöombyte. Dessutom tränas barnen i att röra sig i trafiken. Å andra sidan kan det kännas otryggt att behöva röra sig på gatan utanför sitt skolområde för de mindre barnen som går på Eneby. Det tar också tid att förflytta sig vilket kan ge upphov till stress hos barnen.

STORLEK OCH SKALA PÅ NYA BYGGNADER

Storleken på idrottsbyggnaden får stor påverkan på barnens miljö. En större idrottsbyggnad är svårare att anpassa till barns skala med miljöer och rumligheter som passar dem. För skolbarnens behov är det tillräckligt med en mindre idrottssal. En större idrottsbyggnad ger å andra sidan möjligheter till fler aktiviteter för barnen på och utanför skoltid vilket främjar barns rörelse och hälsa.

BARNENS DELTAGANDE

Dialogen med barn inom ramen för denna rapport har givit en nyanserad och välinformerad bild av platsen. Barnen uppskattar också att få delta och påverka processen. De har förberett sig inför dialogen och representerar sina kompisar genom att framföra deras åsikter. Dialogen blir en lärorik demokratiövning för dem.

Barnen har konkreta lösningar på problem, och de har under processens gång påverkat och berikat projektet.

Under workshopen då barnen fick analysera förslaget till ny idrottsbyggnad och utbyggnad samt utformning av skolgård för Brage påpekade de vikten av en sammanhängande skolgård där så få baksidor som möjligt uppstår. Detta har fått genomslag i skissen, och idrottsbyggnadens placering har nu ändrats enligt barnens förslag. Skissen innehåller nu också väderskyddande tak på skolgården vilket var ett önskemål från barnen.

Skissarbetet kommer att fortsätta även efter att denna rapport färdigställs och rapporten kan därför få fortsatt påverkan på projektet utifrån ett barnperspektiv.

Rekommendationer för fortsatt arbete

FÖRBÄTTRA TRAFIK OCH RÖRELSE MELLAN SKOLOMRÅDENA

Det är viktigt att arbeta med förbättringar av trafiksäkerheten när det gäller barnens rörelse mellan Eneby och Brage för att ta sig till idrottsbyggnaden. Förutom fysiska åtgärder kan metoder utvecklas för till exempel faddersystem där äldre barn hjälper de mindre i trafiken.

Separata gångbanor bör tillskapas på båda sidor om Björkvägen, och separata gång- och cykelbanor behöver ses över i närområdet generellt. Det är viktigt att barns skolvägar är säkra och tydliga.

Placeringen av parkeringsytan i den västra delen av Brages skolområde ger en bra och sammanhängande skolgårdsyta, men det blir också entrén till Brage för barnen som kommer från Eneby för att ha idrott. Entréplatsen som leder in till idrottsbyggnaden kan förlängas ut mot korsningen Björkvägen/Västerängsvägen för att möta barnen från Eneby med en tydligare entré från det hållet.

Om fler byggnader tillkommer i framtiden på Eneby kan samma förhållningssätt som på Brage användas där bebyggelsen skärmar av och definierar skolgården. Detta skapar tydliga skolgårdsrum och skärmar av trafik från skolområdet.

BARNPERSPEKTIV PÅ SKALA OCH BYGGNADERNAS STORLEK

Det är viktigt att beakta storleken och antalet barn som skolan byggs för. En stor skola med många elever skapar fler friktionsytor och ökar risker för konflikter och stress hos barn, såväl inomhus som utomhus. Barn behöver miljöer och rumsligheter i olika skalor som är anpassade till deras kroppar och utvecklingsfas. Olika barn med olika förutsättningar skapar dels behov av mindre

rumsligheter där barn kan dra sig undan och dels av stora platser att blicka ut över, testa och bemästra. Barn har dessutom olika behov under dagen, och från dag till dag. En bra skolbyggnad bör erbjuda barnen dessa variationer för att möta deras olika behov. Sittnischer, krypin under trappor, integrerade sittplatser i olika nivåer kan vara exempel på detta såväl inne i byggnaden som utanför.

Ur detta perspektiv är det positivt att Enebybergsskolan är uppdelad på två områden, där de mindre barnen går på Eneby och de större på Brage. Vidare bör storleken på idrottsbyggnaden väljas med tanke på barnens behov utifrån detta perspektiv, och byggnaden bör utformas på ett sätt som bryter ned den stora volymen till en mänsklig skala. Att säkerställa att tydliga småskaliga rumsligheter skapas kring byggnaden och på skolgården är viktigt. En mindre idrottsbyggnad ger också mer plats för skolgård.

SKAPA VARIERADE UTEMILJÖER FÖR BARN

Den gröna backen i norra delen av Enebys skolgård bör utnyttjas bättre till barnens utevistelse, då det är en resurs som är både kuperad och icke-hårdgjord. Idag är platsen skymd och ligger på baksidan av skolbyggnaden i trä som är relativt slutet mot sin omgivning. Kuperad terräng lockar barn till friare lek och övar motoriska färdigheter. Barn dras ofta till denna typ av miljöer om de tillåts vara där. Barnen har själva konkreta förslag på hur man kan utnyttja höjdskillnaden med rutschkanor för att aktivera platsen.

Basketplanen i det sydvästra hörnet av skolgården bör anpassas så att det fungerar bättre för spel så att platsen utnyttjas bättre.

BEFOLKA PLATSEN UTANFÖR SKOLTID

Brages skolområde omfattar ett stort avlångt kvarter i stadsdelen. På kvällar och helger riskerar området att skära av möjligheten att röra sig i stadsdelen från norr till söder då skolområdet kan upplevas som öde och mörkt. För att förbättra detta bör medveten belysning finnas på skolgården. Möjlighet att använda och hyra ut idrottsbyggnaden på kvällar och helger kan också befolka platsen utanför skoltid och bidra till ökad trygghet på platsen. Även möjlighet att utnyttja sportplaner utanför skoltid bör främjas.

INVOLVERA BARN I FORTSATT PROCESS

Barnens deltagande i dialogen har givit värdefulla perspektiv i projektet. De bör fortsatt få vara en del av den vidare processen med att planera och bygga ny en idrottsbyggnad, en ny utbyggnad samt ny skolgårdsutformning. Dels handlar det om att ge barnen en konkret möjlighet att bidra till fortsatt analys och utveckling med hjälp av deras unika kunskap och kompetens. Detta för att fortsätta bidra till bättre miljöer för deras yngre syskon eller egna framtida barn. De besitter mycket kunskap om sin miljö som annars går förlorad eller förbises när förändringar görs. Dels handlar det om att ge de barn som deltar i dialogen möjligheten att bidra till ett längre perspektiv och få en förståelse för den komplexa samhällsbyggnadsprocessen.

De barn som deltog i dialogen inom ramen för denna barnkonsekvensanalys är engagerade i elevrådet. Det får en positiv effekt eftersom de är vana att representera sina kompisar och tar ansvar för att föra fram flera barns åsikter och tankar. I fortsatt dialog rekommenteras att en bredare grupp barn får delta då det också är viktigt att barn som inte vanligtvis får sina röster hörda får vara med och påverka på sina egna villkor.

Det är viktigt med återkoppling i dialogprocesser, särskilt där barn medverkat. Detta för att kontinuerligt bygga det ömsesidiga förtroendet mellan deltagande barn och de vuxna som arbetar med projektet och kommunen. Ett sätt att fortsätta återkoppla och föra dialog även efter att denna barnkonsekvensanalys avslutats är att låta barnen vara delaktiga i utformning av både inne- och utemiljöer och till exempel genomföra projekt där barnen får vara med och bygga platsen. Det kan vara avgränsade och konkreta projekt som kan integreras i skolans verksamhet, som till exempel färgsättning, utsmyckning och möblering.

Barndialogen har tydligt visat att barn tänker stort fastän de är små. Ibland större, mer varierat och konkret än vuxna. Barn är bra på att tänka lösningsorienterat och utan fördomar. Barns tankar, känslor och idéer bör beaktas genom hela projektet för att skapa en skola där de känner sig tygga, delaktiga, respekterade, sedda och lyssnade på.

I detaljplaneprocessen kan ett riktat möte mot barn genomföras under granskningen där de får lämna synpunkter på planförslaget.

De vuxna som arbetar i skolan har också mycket kunskap om barns miljöer. Det är därför värdefullt att låta verksamheten vara delaktig i projektet med kommande ny- och ombyggnation för att skolgårdar och skolbyggnader ska kunna utformas med fokus på barnens bästa. Även om tillbyggnaden på Eneby planeras i den norra delen av skolgården är det positivt om hela skolgården i någon mån ses över när en förändring görs för att skapa en god helhet. De pedagoger som arbetar på skolan idag har berättat att de själva tillsammans med eleverna gjort tillägg både inne och ute för att förbättra skolmiljön och anpassad den till verksamheten. Denna kraft bör tas tillvara för att skapa en så ändamålsenlig och användbar skolmiljö som möjligt. Allt för att skapa så bra miljöer som möjligt för framtidens barn och unga.

Barn tänker stort fastän de är små. Ibland större, mer varierat och konkret än vuxna. Barn är bra på att tänka lösningsorienterat och utan fördomar.

Rapportförfattare:

JENNY ANDREASSON
Arkitekt/planarkitekt

jeana@arkitema.com

JENNIE JOHANSSON
Arkitekt

jejoh@arkitema.com

MATTHIAS VUKOVICH
Arkitekt

mavu@arkitema.com

Granskad av:
Johanna Wadhstorp